VITALII TRENEV
Indienii
(în româneşte de Tatiana Berindei)
Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice”
Revista „Ştiinţă şi tehnică”

SOLII

Anotimpul călduros era pe sfîrşite. În pădure, mai cu seamă în poieniţele de pe malurile rîurilor, se găseau acum multe rădăcini comestibile şi femeile indiene îşi făceau proviziile de toamnă. Umblînd după rădăcini, cîteva indiene rătăceau prin pădure, pe dealurile de pe mal care despărţeau prin măguri prelungi marele sat al tribului kvinececeaţilor de litoralul oceanului.
era o zi de toamnă senină. Peste pădurea de cedri se aşternuse tăcerea. Tînăra Hulaghit şi frăţiorul ei de zece ani, Guklata, depărtîndu-se de ceilalţi, găsiseră un Loc minunat - o vîlcea aflată chiar lîngă locul unde un pîrăiaş se vărsa într-un mare rîu. Cedrii uriaşi şi roşiatici se dădeau aici la o parte descoperind o luncă uscată pe care creşteau în abundenţă coada calului şi ferigi dese.
Rădăcinile groase şi dulci ale acestor plante se puteau mînca şi erau foarte căutate de gospodinele indiene. Scoţîndu-şi cureaua de pe frunte, Hulaghit dădu jos din spinare un coş mare împletit cu multă iscusinţă din coajă de copac, îşi aruncă pe iarbă pelerina împletită din curmei, cu modele frumoase şi, nemaiavînd pe ea de-cît o fustiţă scurtă, se apucă cu vrednicie de lucru.
Cu o lopăţică de lemn, trecută prin foc ca să fie mai trainică, Hulaghit săpa pămîntul afînat şi ruginiu, descoperind rădăcini groase alb-gălbui, apuca planta de pămătuful de verdeaţă cu mîna ei mică, dar puternică, o trăgea din pămînt şi o punea peste grămadă. Guklata îşi înfipsese în pămînt alături de lucrurile lui Hulaghit suliţa cu vîrful din corn de cerb şi lucra şi el în tăcere, cău-tînd să nu rămînă mai prejos de surioara lui.
Amîndoi se mînjiseră pe mîini cu pămîntul reavăn. Trosnetul plantelor, pline de sevă, mirosul de ţarină răscolită şi de lujere strivite, aspectul rădăcinilor rotunjite, cărnoase, alb-gălbui, totul ii bucura pe tinerii indieni care munceau cu spor şi voie bună.
Rădăcini se găseau multe şi Hulaghit cea vioaie, dînd peste cîte una mai mare, nu-şi putea stăpîni o exclamaţie de bucurie.

- O, Guklata ! striga ea mîndră,agitînd prin aer rădăcina ia te uită, ...
Dar băieţaşul, deşi era cu cinci ani mai mic ca Hulaghit, se silea să păstreze gravitatea cuvenită unui bărbat. Cînd i se întîmpla ; lui să dea peste o rădăcină mai inimoasă o arăta în tăcere, privind-o doar cu înţeles pe sora lui.
Soarele era acum destul de sus pe cer. Trupurile mlădioase şi drepte, cu nuanţe de bronz, ale tinerilor indieni luceau de sudoare. Vălul greu al părului negru şi bogat încălzea spatele gol al Hulaghitei. Simţea năduşeala adunînduise între omoplaţi, apoi şiroindu-i de-a lungul spatelui. Ridicîndu-şi părul, îl răsuci în creştetul capului într-un nod mare, rupse din fustiţa ei scurtă un curmei şi legă cu el cocul cel greu. O adiere uşoară de vînt venind dinspre rîu răcori plăcut trupul încins al fetei.
Aruncă o privire în jurul ei şi văzu cît de mult pămînt au răscolit ei doi. Aproape de-a lungul întregii vîlcele, pe malul pîrîului, se vedeau grămezi de plante care începeau să se veştejească.
- Hai să strîngem, Guklata! Ia uite cîte am adunat, spuse Hulaghit.
Dăiatul dădu la o parte şuviţele de păr negru care-i căzeau în obraz şi cercetă cu un aer de. bun gospodar întreaga vale. Apoi se ridică fără o vorbă în picioare şi începu să adune verdeaţa răs-pîndită peste tot şi s-o ducă spre coşul Hulaghiitei. Tînăra fată se apucă de aceeaşi treabă şi în curînd suliţa lui Guklata se înălţa deasupra unui morman întreg de coada calului şi ferigi veştede. Scoţînd un cuţit de cremene prins într-un mîner de corn, Guklata Incecu să separe cu îndemînare verdeaţa de rădăcină.
Scuturînd pămîntul care se uscase între timp, Hulaghit aduna rădăcinile în coşul său împodobit cu modele. Le punea rînduri, rîn-duri, atît de strînse încît părea că nici o furnică n-ar putea să treacă printre ele. Din cauza mişcărilor, curmeiul care-i ţinea părul se slăbise şi Hulaghit simţi cocul său greu gata, gata să se desfacă.
Guklata se aplecă înainte, întinzîndu-se să ia o altă grămăjoară de rădăcini. Hulaghit dădu repede din cap de la dreapta la stînga, curmeiul se dezlegă şi părul greu al fetii se împrăştie, plez-nindu-l pe Guklata peste ceafă. Luat prin surprindere, băiatul îşi pierdu echilibrul şi căzu cu nasul în grămada de ferigi. Dîndu-şi părul pe spate, Hulaghit izbucni în rîs. Guklata se ridică, se aşează pe vine şi se apucă din nou de lucru ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Dar rîsul Hulaghiteî era atît de voios, atît de molipsitor, încît zîmbi şi el şi spuse, căznindu-se să rostească cuvintele ca un bărbat în toată firea:
- Nu trebuie prea multă osteneală ca să striveşti o coajă de ou sau să stîrneşti rîsul unei femei.
- Ooo, înţeleptule Guklata ! spuse Hulaghit rîzînd în hohote. Nici nu ştii ce caraghios ai fost cînd ai căzut peste ferigi !

Fără s-o învrednicească pe soră-sa cu un răspuns, băiatul ii arătă rădăcinile pregătite între timp. Bună gospodină, Hulaghit se opri din rîs şi începu să-i dea zor cu munca.
Coşul se umplea repede. Deodată Hulaghit simţi că o muscă se aşează pe umărul gol şi umblă pe piele, gîdilînd-o cu lăbuţele. Uimită că atît de tîrziu în toamnă mai sunt încă muşte, Hulaghit dădu din cap. Musca zbură. Dar de îndată ce fata se reapucă de lucru, musca apăru din nou. Hulaghit întoarse binişor capul ca să vadă musca aceasta uimitoare care nu adormise încă la începutul lunii octombrie şi prinse mişcarea lui Guklata care-şi trăgea repede mîna şi scăpă o crenguţă de ferigi. Un zîmbet sprinţar mai jucă încă pe obrazul lui. Izbucnind în rîs, Hulaghit apucă un mănunchi mare de verdeaţă şi-l aruncă peste fratele său. Scuipînd şi scuturîndu-se, Guklata sări în picioare. Hulaghit se prefăcu speriată şi o luă la fugă sărind sprintenă peste gropi. Fugea prin vale către rîu, iar părul ei negru şi des fîlfîia ca o coamă pe umerii ei goi. Scoţînd strigăte războinice, Guklata gonea în urma ei cu braţele pline de ferigi. Ajungînd la rîpa de lîngă rîu, Hulaghit se opri şi se întoarse cu faţa spre băiatul care venea pe urmele ei. Rîdea, gîfîind din greu, cu mîinile întinse inainte ca să se apere. Cu o expresie de prefăcută ferocitate pe faţă, Guklata aruncă ferigile peste ea şi voi s-o împingă jos, în rîpa puţin adîncă. Dar deodată dinspre rîu se-auzi un glas gros de bărbat strigînd : - Hei, voi de colo!
Cuvintele acestea fuseseră rostite altfel decît obişnuiesc să le rostească kvinececeaţii.
Hulaghit şi Guklata se întoarseră cuprinşi de îngrijorare.
În apropiere de mal patru vîslaşi goi mişcau încet din lopeţi căutînd să ţină în loc o pirogă. La cîrmă, înfăşurat într-o mantie albă din piele de ren, stătea nemişcat un indian cu o frumoasă pălărie împletită şi împodobită cu modele. Era pictat pe faţă cu dungi albe, roşii şi galbene. În faţă stătea în picioare un tînăr indian cu o cingătoare de curmeie pe şolduri şi un pieptar multicolor, bogat împodobit cu ciucuri. Avea sfîrcul urechilor perforate în cîteva locuri ; îngreunate cu scoici, ele ii atîrnau aproape pînă la umeri. Purta părul legat la ceafă şi o pană de vultur înfiptă după o ureche. După înfăţişare, părea un tînăr ostaş bogat şi cu multă vază.
Privirea Hulaghitei zăbovi pe faţa lui. era prelungă, cu un nas mare şi coroiat şi ochii mici şi apropiaţi - o faţă foarte diferită de figurile destul de plate, cu umerii obrajilor ieşiţi ale kvinececeaţi-lor; Hughiilor; ale celor din tribul nutka şi alte triburi învecinate.

2.
Păpuşa din lemn
Hulaghit îl privea cu spaimă pe tînărul războinic, iar acesta se uita în tăcere la fata oprită sus, deasupra rîpei, profilîndu-se pe fondul pădurii, cu părul ei negru împrăştiat pe umerii goi. În ochii fetei mai jucau încă licăriri voioase, iar nările nasului ei scurt, puţin cam gros, palpitau şi se umflau de îngrijorare. Micul Guklata se aşează în faţa surorii sale, gata s-o apere de necunoscuţi. Dar aducîndu-şi aminte că n-are arme la el, porni în fugă să-şi aducă suliţa.
Crezînd că fratele ei vrea să scape prin fugă, Hulaghit voi să-l urmeze, dar tînărul războinic îi strigă.
- Stai puţin, stai! Vreau să te întreb ceva. Nu te teme, nu vă facem nici un rău.
- Nu mă tem căci sunt fiica Corbului şi vă aflaţi pe pămîn-tul meu, spuse Hulaghit oprindu-se.
După graiul stilat al tînărului, după hainele şi pieptănăturile necunoscuţilor ca şi după motivele decorative care lee împodobeau barca, Hulaghit îşi dădu seama că are în faţa ei indieni din tribul vecin al şigalisilor. De cîţiva ani şigalisii trăiau în relaţii de pace cu kvinececeaţii.
Guklata se întoarse cu suliţa în mînă şi se aşează din nou în faţa surorii sale.
- Fată, urmă grav tînărul războinic, nu eşti cumva din satul lui Lukkahaga ?
- Sunt sora lui, răspunse Hulaghit.
- Este oare acasă fratele tău lukkahaga, precum şi înţeleptul Kiullut ? întrebă tînărul războinic mult mai respectuos de data aceasta.
Hulaghit şi Guklata se priviră în tăcere. Nu ştiau ce să răspundă. Să-i spună că fratele lor împreună cu cei mai buni ostaşi ai tribului au plecat în largul oceanului ca să vîneze balene? Dar dacă şigalisii aveau vreun gînd rău. Aflînd că satul a rămas aproape fără apărare, s-ar putea să-i atace. Să-i spună că fratele lor e în sat ? Dar dacă nu-l găsesc acolo ? Se va spune atunci de-a lungul întregii coaste că Hulaghit, fiica Corbului, nu este stăpînă pe vorbele ei şi le aruncă în vînt. Soluţia o găsi Guklata.
- Duceţi-vă de vedeţi, îi spuse el tînărului războinic. Aplecîndu-şi uşor capul pe umăr, acesta îl privi batjocoritor cu ochii lui mici ca nişte mărgele negre.
- Suntem foarte grăbiţi, căci treaba pentru care am venit nu aşteaptă. Dacă lukkahaga e pe mare, spuneţi-ne acest lucru, vom porni în căutarea lui şi nu vom pierde o zi întreagă ca să ne ducem pînă în satul vostru.
Hulaghit şi Guklata se uitară din nou unul la altul, neştiind ce să facă.
Tocmai atunci căpetenia şigalisilor sosiţi, care stătea la cîrmă, văzu ieşind din pădure, însoţită de cîteva femei mai tinere şi încovoiată sub povara coşului său, pe bătrîna indiană Laia. Era mama Hulaghitei şi a Lui Guklata, văduva Corbului, şeful kvinececeaţilor, mort de curînd. Căpetenia făcu semn vîslaşilor, barca se avîntă înainte şi se propti în mal. Sprijinindu-se de tînărul războinic, bătrînul şigalis ieşi pe ţărm şi porni în întîmpinarea Laiei.
- Mă bucur că te găsesc sănătoasă, Laia, spuse el cu respect, oprindu-se la cîţiva paşi de bătrînă.^
- Mă bucur şi eu că eşti sănătos, răspunse Laia.

Scoase din spinare un coş asemenea celui al Hulaghitei; îşi aşternu pe pămînt pelerina şi se aşeză. Cu un gest al mîinii îl pofti şi pe oaspete să şadă.
Tînărul războinic rămase în picioare în spatele căpeteniei. Strecura pe furiş cîte o privire spre Hulaghit, care se aşezase pe vine lîngă rădăcinile adunate şi împreună cu fratele eii le aşeza din nou în coş.
Atenţia tînărului o umplea de ruşine pentru că n-avea buza de jos străpunsă de nici o podoabă de os de felul celor pe care le purtau atît Laia cît şi indienele care o însoţeau. Pielea de sub buză se spinteca în două locuri şi în tăietură se trecea acea podoabă. Cu cît tăietura era mai mare, iar buza de jos mai umflată de acest ornament, cu atît mai frumoasă se socotea o femeie. Hulaghit n-avea nici un fel de tăietură şi buzele ei roşii neschimonosite de nimic erau pentru ea veşnic prilej de ruşine şi întristare. La drept vorbind însă atenţia tînărului războinic nu era deloc atrasă de lipsa obişnuitei podoabe.
Bătrînul, care era fratele lui Kokveltan, şeful tribului şigalisilor, deşi păstra o netulburată gravitate, observa prea bine ceea ce se petrecea în jurul lui. Poate că tocmai de aceea, înainte de a trece la chestiune, socoti de cuviinţă să i-l arate Laiei pe tînărul războinic
- Fiul meu Mautk, spuse el.
Laia se uită la tînăr şi aşteptă urmarea. Dar bătrînul şigalis trecu la altă chestiune. Spuse că tribul şigalisilor şi fratele lui Kokveltan, marele şef al tribului, l-au trimis la lukkahaga şi la căpetenia tribului vecin al Hughilor, Tiu- lu-luk, cu o însărcinare cît se poate de importantă şi care nu suferă nici o amînare. îi întrebase pe copiii Laiei unde poate fi găsit lukkahaga, dar aceştia au dat dovadă de o înaltă înţelepciune, ferindu-se de a da un răspuns. Poate că Laia îi va spune acum unde poate fi găsit fiul ei, căpetenia tribului? Laia se uită atent la bătrînul şigalis şi-l întrebă:
- E vorba de oamenii albi ?
Bătrînul înclină capul în semn de confirmare.
- Cîţi sunt? întrebă mai departe Laia.
- Două pirogi mari cu aripi albe. Una e chiar aceea care a mai fost la noi pe timpul lunii noi.
- Cîţi oameni albi din piroga aceea aţi omorît ?
- Douăzeci şi încă doi.
Laia clătină din capul său uşor încărunţit.
- I-aţi omorît pe timpul lunii noi, mai sunt încă multe zile pînă la luna plină şi iată că, în loc de una, au venit două pirogi care să se răzbune pe voi. O mare primejdie îii ameninţă pe şigalisi.
Bătrîna tăcu. Tăcea şi mai marele şigalisilor, aşteptînd să vadă ce va mai spune ea.
- Nu sunt decît o femeie şi nu-mi este dat mie să judec treburile tribului, urmă Laia Cred însă că kvinececeaţii vă vor veni în ajutor. Grăbeşte-te; Lukkahaga şi Tiu-lu-luk vînează acum împreună balene în largul oceanului. Şi-au aşezat tabăra lîngă pîrîul ce serveşte ca hotar. împreună cu ei se află şi înţeleptul Kiullut; Grăbeşte-te!
Mai marele şigalisilor plecă în tăcere capul şi se ridică în picioare
- Laia, spuse el, dacă ieşim învingători, nu uita că acesta este fiul meu Mautk. Este un războinic viteaz şi bun vînător.
Pe buzele bătrînei indiene flutură un zîmbet uşor. Hulaghit se aplecă mult deasupra coşului ei, uitîndu-se cu mare atenţie înăuntrul Lui. Bătrînul indian şi fiul său coborîră repede spre luntre care porni în jos pe firul apei.
Laia îşi privi copiii şi un zîmbet de mîndrie îi lumină faţa obosită şi severă. Avusese azi o zi bună. Culesul rădăcinilor fusese rodnic, dar mai cu seamă copiii ei se purtaseră în aşa fel încît meritau pe deplin laudele primite de la fratele căpeteniei şigalisilor. Atît Hulaghit şi Guklata, cît şi Laia aveau coşurile pline. Celelalte indiene trecuseră pîrîul şi adunau acum rădăcinile pe partea încă necercetată a luncii.
Muind în apă un bulgăre de pămînt roşiatic, Guklata făcu un cocoloş cît pumnul, căruia îi dădu apoi o formă lunguiaţă. O linie dreaptă închipuia gura, două puncte trebuiau să reprezinte ochii, Iar o bucată de coajă de cedru un nas foarte proeminent.
Guklata îi dădu cu cotul Hulaghitei şi, arătîndu-şi opera, spuse cu un glas foarte asemănător cu al bătrînului şigalis :
- Fiul meu Mautk !
Hulaghit izbucni în rîs. Dar îndată, ruşinîndu-se şi chiar puţin supărată, mormăii:
- Ce nasuri caraghioase pot să aibă unii oameni!

Barca şigalisilor plutea pe firul apei cu o iuţeală uimitoare. Totuşi, tatăl lui Mautk, bătrînul şigalis cu mantia de ren, striga din cînd în cînd către vîslaşi (care erau robi şi lopeţile scurte, în formă de suliţi, se mişcau din ce în ce mai repede.
Tribul şigalisilor era ameninţat de o groaznică primejdie.
Un bric-balenieră din Boston (mare port în Statele Unite ale Americii), navigînd sub comanda proprietarului său, căpitanul Par-sons, se apropiase la începutul lui octombrie 1808 de coasta nord-vestică a Americii, ceva mai spre miazănoapte de gurile rîului Columbia, tocmai în faţa celei mai mari aşezări a şigalisilor. După o vînătoare reuşită, căpitanul Parsons căuta un loc unde să poată topi şi încărca în butoaie grăsimea balenelor vînate.

Cît despre el, ar fi vrut să facă acest lucru pe vreo insuliţă pustie, cît mai departe de aşezările pieilor roşii. Dar echipajul său turbulent, dimpotrivă, visa să se întîlnească cu indienii. Căpitanul Parsons, care numai din cursa aceasta devenise proprietar şi căpitan al vasului, moştenit de la un unchi al său, nu era în stare să-şi stăpînească mateloţii, cum s-ar fi cuvenit s-o facă un adevărat vînător de balene. Ca să preîntîmpine o răscoală, se lăsă convins de argumentele echipajului. Găsind tocmai în faţa principalei aşezări a şigalisilor un loc destul de bun pentru aruncarea ancorei, Parsons ancoră acolo. în satul indian nu rămăseseră decît femeile, copiii şi bătrânii - bărbaţii plecaseră în susul rîuluî la pescuit somoni.
Echipajul bricului număra douăzeci şi opt de oameni. Fusese calculat în aşa fel încît, coborîndu-se pe mare patru bărci-baleniere, să mai rămînă pe bric patru oameni pentru manevrele necesare. De rîndul acesta, se procedase întocmai aşa. Cei patru rămăseseră pe bric, în timp ce ceilalţi douăzeci şi patru de vînători, nişte indivizi impertinenţi, nedisciplinaţi şi nesiguri, angajaţi la Boston, debarcară pe mal ca să se ocupe acolo de topitul grăsimii de balenă. Căpitanul a organizat în tabără un serviciu de pază, le-a dat oamenilor douăzeci de arme şi praf de puşcă, a spus fiecăruia ce avea de făcut, iar după ce a stat să supravegheze coborîrea pe mal a butoaielor cu carne de balenă netopită, văzînd atît munca spornică a matrozilor, care păreau că s-au potolit, cît şi purtările lor prieteneşti faţă de indieni, se întoarse liniştit pe bricul său.
între timp, marinarii se apucară să facă schimb de cuţite, basmale şi alte mărunţişuri pe blănurile pe care şigalisii le pregătiseră pentru obişnuitul tîrg de toamnă ce-l făceau cu vecinii lor. Foarte curînd însă, de la schimb, albii au trecut la jaf făţiş.
Indienii au trimis atunci solie pe cursul superior al rîului, dîndu-le de ştire războinicilor plecaţi la pescuit de somoni că albii se poartă prost cu cei rămaşi acasă.
Vînătorii de balene nu bănuiau nimic. Unii dintre ei, care s-au dus între timp pe vas, reuşiseră să şterpelească un butoiaş de rom şi să-l aducă pe mal. La început, romul a contribuit la o apropiere între ei şi indieni. Unii dintre bătrînii tribului se lăsau ospătaţi cu multă bunăvoinţă. Dar jaful reîncepu. Vînătorii de balene, beţi turtă, năvăliră în sat, unde s-au apucat să schingiuiască femeile şi copiii indienilor, răscolind casele în căutare de blănuri, pe care le luară cu forţa. Văzînd că nu-i mai poate stăpîni, Parsons s-a înapoiat pe bric.
Cei patru marinari siliţi să rămînă pe vas se uitau cu jind la tovarăşii lor care petreceau atît de bine pe mal şi nu era exclus s-o şteargă şi ei la ceilalţi. Parsons a poruncit să se ridice pe bord singura barcă cu patru rame care mai rămăsese pe bric. Apoi a dezlegat cu mîna lui capetele parîmeîor şi a scos scripeţii pentru ca barca să nu poată fi coborîtă pe apă fără ştirea Lui.
Se înserase. Pe mal ardeau focurile taberei şi în liniştea serii răsunau pînă departe cîntecele şi zbieretele de beţivi ale vînătorilor de balene.
Ca să le dea de lucru oamenilor rămaşi pe bric, Parsons le porunci să încarce tunurile cu mitralii. Deşi în silă, mateloţii îi îndepliniră porunca. Om prudent şi fricos, Parsons privea spre mal cu jale şi indignare în suflet. Deodată văzu mai mult de zece pirogi pline cu războinici indieni apărînd de după un promontoriu.
Parsons se repezi spre tun. Dar pînă să aprindă fitilul, pînă să îndrepte tunul cu mîinile lui tremurînde; pirogile trecuseră prin faţa bricului. Se auzi un bubuit de tun, dar mitraliile, căzînd departe de pirogi, ridică doar un nor de stropi.
Cei din tabără s-au alarmat. Dar şigalisii, înfuriaţi de injuriile aduse familiilor lor, săreau în apă chiar mai înainte ca bărcile să tragă la mal şi se avîntau în luptă. Se auziră împuşcături întîrziate, urlete, zbierete şi gemete.
Parsons îşi îngropă faţa în palme. împuşcăturile se auzeau din ce în ce mai rar. Marinarii de pe bric priveau înspăimîntaţi măcelul.
- Căpitane ! Căpitane ! strigară ei deodată, iată-i pe ai noştri! Vin spre bric.
într-adevăr, trei dintre vînătorii de balene reuşiseră să scape din învălmăşeală şi, sărind în cea mai apropiată barcă, lopătau acum de zor, grăbindu-se să ajungă la vas. Şigalisii nu i-au urmărit îndată pe fugari, care au reuşit astfel să se depărteze de mal la o distanţă destul de bună mai înainte ca indienii să pornească în urmărirea lor.
Poruncind oamenilor lui să treacă la tunuri. Parsons se uita cu spaimă la oceanul din ce în ce mai calm. Zări o dîră de ambarcaţiuni uşoare care se depărtau de mal şi-i întrecuse atît pe urmăriţi, cît şi pe urmăritorii lor.
Parsons luă o hotărîre. Rămase lîngă tunuri cu fitilul gata aprins şi-i trimise pe ceilalţi să ridice focul şi velestraiul. Cu cîteva lovituri de mitralii, reuşi să oprească urmărirea şigalisilor, cu toate că n-a putut să Le provoace cine ştie ce pierderi.
Pe bord s-au urcat doi marinari răniţi, ducînd cu ei un tovarăş care trăgea să moară.
între timp, indienii care i-au nimicit pe toţi vînătorii de balene rămaşi pe mal au sărit în pirogile lor şi au pornit spre bric. Era evident că cei şase oameni rămaşi, dintre care doi grav răniţi, n-ar fii putut să respingă atacul lor nici măcar cu ajutorul mitraliilor. Par-sons porunci deci să se taie cu topoarele parîma ancorei.
Folosindu-se de briza care tocmai începuse să bată, au ridicat toate pînzele şi au fugit în largul marii. L nul dintre marinarii răniţi a murit şi a fost aruncat în mare. Ceilalţi doi zăceau, scuturaţi de friguri, slăbiţi de marea pierdere de sînge. Trebuia să se ia o hotărîre.
De bună seamă, în primul rînd trebuia să ajungă într-un loc unde să găsească oameni albi şi să le poată cere ajutor. Existau trei asemenea locuri care nu erau relativ prea depărtate.

Cel mai bine era să ajungă în insulele Hawai. Pe acolo treceau mereu corăbii americane din Boston, aşa că Parsons s-ar fi putut adresa pentru ajutor compatrioţilor săi. Dar pentru ca să ajungă pînă în Hawai, bricul trebuia să străbată toată partea răsăriteană a Pacificului. Şi o asemenea cursă putea cu greu să fie dusă la bun sfîrşit cu un echipaj atît de redus la număr.
Cel mai aproape ar fi fost să se îndrepte spre California. Pe vremea aceea, California era considerată domeniu spaniol, iar pe litoralul golfului San Francisco se afla o mică colonie spaniolă. Dar spaniolii, care se temeau grozav să nu-şi piardă proprietăţile, interziseseră vînătorilor de balene americani accesul în golful San Francisco sub ameninţarea confiscării vaselor lor.
Lui Parsons nu-i mai rămînea deci decît o singură posibilitate, şi anume: să se îndrepte de-a lungul coastei spre miazănoapte, către Alaska, care pe atunci aparţinea Rusiei. Acolo, în orăşelul rusesc Novo-Arhanghelsk, Parsons putea să-şi vîndă pe un preţ bun vasul. N-ar fi fost rău nici asta. Luînd deci această hotărîre, Parsons s-a îndreptat de-a lungul coastei către miazănoapte.
Dar peste cîteva zile s-a petrecut un eveniment care l-a făcut să-şi schimbe planurile. Pe drum, în dreptul insulelor nelocuite pe care englezii le denumiseră insulele reginei Charlotte, i-a ieşit înainte vasul rusesc Sfîntul Nicolae aparţinînd companiei ruso-americane.
Sfîntul Nicolae nu naviga singur, ci însoţit de o întreagă flotilă de caiace uşoare, de piele, conduse de aleuţi locuitori ai insulelor Aleutine, descoperite de ruşi.Şaptezeci de vînători aleuţi angajaţi de compania ruso-americană vînau castori de mare de-a lungul coastei şi toată prada o aduceau pe bordul Sfîntului Nicolae. Vasul era comandat de Sisoi Slobodcikov.
Cînd cele două vase s-au întîlnit, Sisoi Slobodcikov, îndeplinind o datină a marinarilor, s-a dus în vizită la Parsons.
Starea de plîns a bricului american l-a impresionat pe marinarul rus şi Parsons a observat acest lucru. I-a povestit deci deschis căpitanului rus ce nenorocire s-a abătut asupra Lui. I-a spus adevărul, însă nu chiar întreg. A povestit anume că îşi aşezase tabăra în apropiere de gurile fluviului Columbia cu gîndul să topească grăsimea de balenă şi s-o toarne în butoaie. Deodată nişte indieni setoşi de sînge au tăbărît fără veste peste oamenii lui şi i-au capturat aproape pe toţi. Parsons a reuşit cu greu să scape.
- Aşadar oamenii dumitale au rămas prizonieri la indieni ? îl întrebă Slobodcikov
La drept vorbind, Parsons era aproape convins că toţi mateloţii lui au fost omorîţi. ia venit însă deodată o idee care i-a schimbat toate planurile. A răspuns deci că, după toate probabilităţile, oamenii Lui au rămas prizonieri. Era din nou un lucru aproape adevărat, căci Parsons n-ar fi putut să ştie sigur dacă indienii îi oriio-rîseră pe marinari ori îi luaseră prizonieri. S-a apucat deci să povestească în cuvinte foarte mişcătoare cît de mult se frămîntăgîndin-du-se la suferinţele nenorociţilor marinari americani rămaşi prizonieri la sălbatici. I-a explicat lui Slobodcikov că nu mai are decît un singur gînd : să găsească oameni buni cărora să le ceară ajutor, să se întoarcă la gurile Columbiei şi să-i scape pe marinarii Lui. Poate că marinarii ruşi ar vrea să-i dea o mînă de ajutor?
Sisoi Slobodcikov s-a învoit îndată să-i ajute lui Parsons. Şi iată deci cele două bricuri apărînd în faţa satului şigalisilor în aşteptarea vîntului propice ca să se poată apropia de mal şi arunca ancora.
3.
Cea dintîi durere a Hulaghitei
După ce şi-au aşezat rădăcinile în coş, Hulaghit şi Guklata s-au apucat să le ajute celorlalte femei. Lucrau cu toţii, numai; Laia, în calitatea ei de femeie mai în vîrstă şi respectată de toată lumea, se odihnea la umbra unui cedru pe pelerina ei de curmei, alături de coşul ei plin. Bătrîna indiană căzuse pe gînduri, uitîndu-se la Hulaghit, care cu obişnuita ei îndemînare le ajuta femeilor cu un aer grav şi concentrat. Laia înţelesese prea bine la ce s-a referit mai marele şigalisilor veniţi în solie cînd a rugat-o să se uite bine la fiul Lui.
Da, iată că şi Hulaghit a ajuns acum fată mare. Şi parcă-i mult de cînd stătea legată de scîndura ce-i servea de leagăn şi plîn-gea cerînd piept...
Mautk era un logodnic pe cinste. Nepot al lui Kokveltan, fiu al căpeteniei unuia dintre cele mai mari sate ale şigalisilor, putea şi el să ajungă într-o zi şef al tribului. O căsătorie ca aceasta putea să fie foarte folositoare. Kvinececeaţii ar fi trebuit de mult să se înrudească cu şigalisii, renunţînd la luptele dintre ei care izbucneau atît de des şi slăbeau mult ambele triburi.
..Micuţă Hulaghit, păsărica mea veselă, bucuria bătrîneţelor mele, vei pleca curînd într-un sat străin, printre oameni străini... E drept că, după obiceiul kvinececeaţilor, bărbatul trebuie să locuiască cel puţin un an în casa soţiei sale... Dar la ce mă gîndesc eu ?! se dezmetici deodată Laia. Căsătoria dintre Mautk şi Hulaghit! Nici nu se ştie încă dacă va avea loc... Pentru moment, şigalisii erau în drum spre tabăra lui lukkahaga. Ce hotărîre va lua oare fiul cel mai mare şi cel mai iubit al Laiei ? De bună seamă, va porni în fruntea războinicilor săi împotriva albilor, în ajutorul vecinilor. va fi din nou război, din nou plînsetele femeilor vor răsuna în casele mari de lemn ale kvinececeaţilor şi mulţi războinici vor lua din nou drumul către aşezările morţilor... Şi pe ea, proasta, o bate gîndul căsătoriei... Ce bine că, cu cincisprezece ani în urmă, cînd Hulaghit mai era în faşă şi cînd primele pirogi ale oamenilor albi au apărut lîngă coastă, ce bine că atunci kvinececeaţii au ascultat sfaturile înţeleptului Kiullut, cel mai bun tamagno-us I al tribului. Pe atunci mai trăia încă şi era şef al tribului soţul ei, Corbul. El l-a înţeles cel dintîi pe Kiullut şi i-a sprijinit planul arătat la sfatul bătrîni-lor. Bătrînul vrăjitor le

propusese să mutte satul mai departe de coasta oceanului, mai în susul rîului. Datorită acestui fapt, albii nu au văzut niciodată casele mari ale kvinececeaţilor, nici nu le-au dat foc aşa cum au făcut cu casele hughilor.
Bătrîna Laia obosise de atîtea gînduri. Dădu din cap şi aruncă o privire în jurul ei. Culesul rădăcinilor se încheiase şi femeile îşi legau acum coşurile pregătindu-se
să se întoarcă în sat.
încovoiată sub greutatea coşului ei, Hulaghit se apropie de maică-sa. Peste fruntea fetei, pornind din partea de jos a coşului, trecea o curea lată. încordîndu-şi gîtul şi întinzînd de curea, slăbea apăsarea curelelor de pe umeri.
- Mamă, ne dai voie să mergem înainte ? întrebă Hulaghit
Cum se şi cuvenea unui bărbat,, Guglata stătea alături de sora lui, cu suliţa în mînă. fără a se înjosi cu o povară care trebuia s-o poarte femeile. Destul că a luat parte la căutarea rădăcinilor. încă un an,
doi, şi va socoti această muncă mai prejos de demnitatea lui şi Le va ajuta numai bărbaţilor în treburile lor de bărbaţi.
Lai a le dădu voie copiilor să pornească înainte şi se ridică, la rîndul ei, gemînd, de la locul său. înainte de a o ajunge din urmă pe sora lui, Guklata îi ajută mamei să-şi pună coşul în spinare şi să-şi petreacă curelele. După ce-şi potrivi mai bine coşul, Laia spuse :
- Guklata, fiule, du-te în sat împreună cu Hulaghit şi pe toţi războinicii pe care-i vei găsi acasă trimite-i îndată, marinaţi şi pictaţi de luptă, la lukkahaga. Spune-le că şeful îi aşteaptă la pîrîul de la hotar. Pe urmă ia-i pe prietenii tăi, dute pe la toate închisorile de peşte şi la toate capcanele şi spune-le acelaşi lucru tuturor celorlalţi războinici. M-ai înţeles, Guklata ?
- Am înţeles! răspunse băiatul şi ochii lui străluciră vădind că e conştient de importanţa misiunii ce i s-a încredinţat.
- Grăbeşte-te băiatul meu ! spuse Laia.
Guklata scoase un chiot şi porni în fugă, jucîndu-se cu suliţa pe potecuţa de pe mal, în urma Hulaghitei cea iute de picior, al cărui coş împodobit cu modele se vedea departe în faţă, în tufiş.
Depăşindu-Le cu mult pe celelalte femei, fratele şi sora mergeau acum repede pe cărarea bătătorită care trecea de-a lungul malului înalt. Dincolo de un mic promontoriu, văzură o pirogă care plutea repede în jos în întîmpinarea lor. În pirogă .era un om. uitîndu-se mai bine, Guklata începu să-şi agite suliţa strigînd :
- Lohlox, Lohlox!
Vîslaşul îşi ridică lopata în semn de salut, apoi cîrmi piroga spre o mică plajă de nisip din cotul rîului.
Era Lohlox, nepotul şi fiul adoptiv al Lui Kiullut. îşi pierduse părinţii de mic şi fusese crescut de Kiullut.
Acum Lohlox se întorcea din susul rîului, unde se dusese să facă schimb de mărfuri cu indienii de la munte; le dădea untură de peşte şi piei de foci pe mocasini şi piele de căprioară. Lohlox era prieten cu lukkahaga şi, ca şi tînărul şef de trib, ţinea de totemul Corbului. Locuia într-o casă vecină cu ei. Hulaghit şi Guklata crescuseră sub ochii lui şi se bucurau de ocrotirea lui prietenească.
Lohlox îşi trase piroga pe mal. Guklata fugi spre el ; în curînd se apropie şi Hulaghit. Se opri fără să-şi scoată povara din spinare. Cu capul aplecat şi braţele ei rotunde pe curelele coşului, răscolea în tăcere nisipul cu degetele piciorului desculţ.
- Nu te bucuri că mă vezi, Hulaghit? întrebă mirat şi îngrijorat Lohlox, un flăcău voinic, cu obrazul lat. Căuta să vadă faţa tinerei fete.
- Ba mă bucur, Lohlox! spuse Hulaghit ridicîndu-şi ochii strălucitori spre tînărul indian
- Atunci de ce mai primit astfel? întrebă Lohlox ceva mai liniştit.
- O să avem război Lohlox... Pe războinicii noştri îi aşteaptă primejdii mari, spuse trist Hulaghit scoţîndu-şi sarcina din spinare şi îndreptîndu-şi cu bucurie umerii trudiţi.
Lohlox ii aruncă o privire, apoi se aplecă deasupra bărcii şi scoase de acolo o legătură mică.
- Război, război... repetă el distrat fără să adîncească înţelesul cuvîntului. Deodată îl pricepu însă, se aşeză pe nisip în faţa Hulaghitei şi, punînd legătura în faţa lui, întrebă :
- Care război ! Cu cine ?
Grăbit, deşi se căznea să-şi păstreze sîngele rece care se cuvine să-l aibă un bărbat, un războinic, Guklata îi vorbi lui Lohlox despre solia şigalisilor şi de misiunea importantă pe care i-o încredinţase maică-sa.
După ce-l ascultă, Lohlox rămase pe gînduri. Faţa lui largă şi bărbătească avea acum o expresie ameninţătoare. Hulaghit se uita la el plin de admiraţie.
Deodată Guklata îşi aduse aminte de ceva. Rîse şi vîrî mîna în punguţa din coajă de copac pe care o purta la cingătoare. Scoţînd de acolo chipul de lut al lui Mautk cu nasul lui mare din coajă de cedru, i-l arătă lui Lohlox.
- Priveşte, Lohlox, spuse copilul şi deodată începu să semene uimitor cu mai marele şigalisilor cel atît de semeţ.
- Este fiul meu Mautk ! rosti Guklata imitînd foarte bine şi foarte caraghios glasul bătrînului.
Lohlox zîrnbi.
- Şi cine este acel Mautk ? întrebă el.
- Un mare tîmpit cu un nas lung ! spuse cu mînie Hulaghit şi obrajii săi rumeni şi oacheşi se făcură stacojii.

- Un prost, un tîmpit cu nas lung ? Este nepotul lui Kokvel-tan ! S-a uitat tot timpui la Hulaghit întocmai cum se uită un cîine la o bucăţică grasă, adăugă Guklata, dar tăcu îndată dîndu-şi seama că vorbele lui au produs o impresie prea din cale afară de puternică.
Hulaghit îşi plecă fruntea jos de tot, făcîndu-se că se uită la scoicile din nisip. Lohlox era să spună ceva, dar nu făcu decît să-şi strîngă fălcile atît de tare încît în obraji i-au ieşit pete albe. Se făcu linişte, o linişte atît de mare încît nu se mai auzea decît clipocitul slab al rîului pe nisipul albit de soare.
Cel dintîi vorbi Lohlox.
- îl cunosc pe acest Mautk, spuse el cu glasul răguşit. Are un nas aşa mare şi o faţă atît de îngustă pentru că maică-sa a fost^ adusă de dincolo de munţi, dintr-o ţară depărtată de şesuri. Tatăl lui Mautk a cumpărat-o pe un preţ mare. Toţi locuitorii din ţara aceea de şes au feţele lungi şi nasurile mari...
- Nu pot să sufăr nasurile lungi ! spuse încet Hulaghit.
- Ştiţi că am fost în căutarea voastră, o întrerupse Lohlox, căutînd să vorbească voios. Mi s-a spus că culegeţi rădăcini undeva în partea aceea şi, în drum spre ocean, am vrut să mă întîlnesc cu voi.
- Ce treabă ai avut cu noi ? întrebă Guklata trăgînd cu ochiul spre legătură.
- V-am adus ceva din ţara munţilor. Aici e o pelerină din piele de căprioară pentru Hulaghit, nişte mocasini pentru Laia şi... Lohlox se opri uitîndu-se la Guklata. Dar acesta tăcea silindu-se să rămînă cît mai nepăsător cu putinţă. Şi încă ceva pentru un mic prieten al meu.
Pe Guklata nu l-a mai răbdat inima :
- Ce anume ? întrebă el.
- Un cuţit de fier. Un adevărat cuţit de fier. Nici nu ştiu cum de a nimerit la oamenii de la munte.
- Un adevărat cuţit de fier ?
- Da, Guklata. Iată, ia legătura asta, du-o Laiei şi spune-i că o rog mult să primească de la mine aceste daruri.
- Am să-i spun, răspunse băiatul.
- Să o duci tu singur, spuse Lohlox trecînd băiatului legătura, apoi se întoarse spre Hulaghit. Trebuie să plec, Hulaghit. Armele mele sunt în pirogă. Ce să-i mai spun din partea ta lui lukkahaga?
- Să vă bateţi vitejeşte şi să vă întoarceţi acasă! Asta-i tot, să vă întoarceţi acasă !
- Da, micuţă Hulaghit, da... răspunse trist Lohlox. De altfel mi-e tot una acum dacă mă mai întorc ori nu.
- Ba nu, nu ţi-e tot una, nu poate să-ţi fie tot una ! răspunse Hulaghit, îndîrjită.
Şi simţind că ochii i se umplu cu lacrimi, îşi muşcă buza de jos, săltă coşul în spinare şi porni grăbită pe potecă fără să se mai uite înapoi. Făcîndu-i lui Lohlox cu mîna, Guklata alergă după surioara lui.
Lohlox privi lung în urma lor, apoi suspină, adînc, împinse piroga pe firul apei şi porni în jos pe rîu.

Hulaghit se grăbea. Trebuia să ajungă în sat înainte de toţi ceilalţi. Voia s-o găsească pe Tete singură.
Tete era sclava familiei lor. Hulaghit voia s-o cheme undeva într-un colţişor şi să stea de vorbă cu ea. în viaţă erau atîtea lucruri greu de priceput şi nimeni n-ar fi putut să le explice mai bine rostul decît bătrîna şi buna Tete. Mama Hulaghitei era mult prea impunătoare şi aspră în purtări. Hulaghit n-ar fi îndrăznit niciodată să-i pună întrebări. Pe bătrîna Tete, tatăl Hulaghitei o căpătase de la tribul şigalisilor în schimbul unei pirogi noi încă pe vremea cînd Hulaghit nu ştia nici să umble. Tete crescu fetiţa şi o învăţă să vorbească limba ei maternă, limba tribului cinuk.
Văzînd de pe ultimul deal cele şase case mari de scînduri ale satului aşezate deasupra rîului, Guklata îşi zise că acum nici o primejdie n-o mai ameninţă pe sora lui. îndatoririle sale de călăuză şi de apărător se sfîrşeau aici. Îii făcu deci Hulaghitei un semn cu suliţa şi fugi înainte ca să îndeplinească porunca mamei lor.
Alături de casa din marginea satului, doi inşi meştereau la un buştean lung de cedru. Era Taunn şi fiul său de o vîrstă cu Guklata. Spărgeau buşteanul cu nişte topoare de piatră, ajutîndu-se cu pene din corn de cerb.
Alături de ei şedea pe vine nevasta lui Taunn.
Guklata alergă spre ei şi se opri în Loc, proptindu-se de suliţă. Ar fi vrut să le împărtăşească cît mai repede ştirea, apoi să pornească în goană mai departe, dar convenienţele nu permiteau graba.
Taunn lucra repede, cu îndemînare şi spor. Tăiase prima blană din margine, apoi încă o scîndură roşiatică şi groasă. Muşchii i se umflau şi jucau sub pielea-i care avea o culoare abia ceva mai închisă decît aceea a scîndurii. O legătură îngustă tăia fruntea lui Taunn, ţinîndu-i părul lung şi negru. Stînd deasupra buşteanului, băga penele de os cu lovituri de topor în crăpătura care se lărgea tot mai mult. Fiul lui ridica penele căzute, băga în locul lor pietre, pentru ca crăpătura să nu se strîngă la loc şi, fugind înapoi în spatele tatălui său, bătea şi el penele după măsura puterilor lui.
înainte de sosirea lui Guklata; Taunn spusese probabil vreo glumă bună, întrucît nevasta şi fiul său zîmbeau veseli.
- Tu eşti, Guklata ? întrebă Taunn fără să se oprească din lucru.
- Da eu, Guklata, răspunse băiatul. Tăcu o clipă, apoi adăugă. Avem război. Toţi războinicii trebuie să meargă la lukkahaga. Aşa a spus Laia.

Zîmbetul se şterse îndată de pe buzele soţiei lui Taunn. Se ridică de jos şi porni în grabă mare spre sat să-şi pregătească bărbatul de plecare.
Taunn mai dădu cîteva lovituri de topor, apoi se îndreptă din şale, îşi aşeză părul şi-i spuse fiului său.
- Să rînduieşti aici.
Săltînd apoi pe umăr scîndura care era gata şi luînd în mîna liberă toporul de piatră, aruncă o privire de regret lucrului neterminat şi se întoarse spre Guklata.
- Ahhag şi fraţii lui construiesc o pirogă dincolo de cotul acela. Spune-le şi lor. îi voi aştepta aici pe mal.
Încovoindu-se sub povara scîndurii groase, Taunn porni spre casă. Fiul lui îl petrecu cu o privire plină de admiraţie şi de grijă, apoi începu să acopere în grabă buşteanul cu bucăţi de coajă de cedru spre a-l feri de ploaie şi să adune penele preţioase. Guklata scoase un chiot şi porni spre locul unde rîul forma un cot.
Cîinii albi cu urechile ascuţite pe care kvinececeaţii îi creşteau pentru părul lor lung, bun pentru ţesut pelerine, alergară lătrînd în întîmpinarea Hulaghitei. Tăcură însă, îndată, recunoscînd-o.
În spatele casei, Hulaghit zări o bătrînă cu faţa smeadă, trebăluind de zor între două focuri, alături de o pirogă mică aşezată pe nişte bîrne chiar lîngă foc. Era Tete, vrednică şi ocupată ca întotdeauna.
Topea untură de peşte într-o pirogă mică şi veche, rîcîită bine înăuntru cu cuţitul. O făcea cu ajutorul unor pietre încinse în foc. Apoi umplea cu untură un căuş pus în vîrful unui băţ lung, o amesteca cu nişte boabe puse grămadă pe o rogojină şi turna amestecul în nişte căni mari, împletite atît de strîns încît nu lăsa să treacă nici apa.
cănile pline ori goale erau aşezate în rînd în faţa pirogii. Braţele negricioase şi slabe ale bătrînei, cu vinele ieşite la iveală ca nişte frînghii, mînuiau îndemînatic căuşul fără a vărsa pe alături nici o picătură. Despletit la spate, iar pe tîmple, în faţa urechilor, împletit în două cozi împodobite cu scoici şi cerculeţe de os, părul ei pe jumătate cărunt se legăna la fiecare mişcare.
Zărind-o pe Hulaghit, Tete puse căuşul şi-şi şterse fruntea de năduşeală cu dosul palmei. Ca şi cum şi-ar fi alungat cu această mişcare toate grijile, bătrîna îi zîmbi blînd tinerei fete. I-a ajutat să dea jos din spinare coşul şi, cîntărindu-l în mîna ei slabă, dar vînjoasă, zîmbii aprobativ.
- Bună recoltă pentru o singură dimineaţă, spuse ea uitîndu-se în coş ; apoi adăugă : cît de bine sunt aşezate ! Nici eu n-aş fi putut să fac mai bine. Iată, termin îndată cu turnatul unturii şi-ţi duc rădăcinile la groapă.
Bătrîna îi zîmbi drăgăstos fetei. Dar Hulaghit nu-i răspunse nimic şi se aşeză lîngă casă cu un aer întunecat.
- Ce-i cu tine, fetiţa mea ? o întrebă Tete.
- Nimic, îii răspunse Hulaghit în limba cinuk, cu care era deprinsă din copilărie, şi adăugă încet : Vreau să vorbesc cu tine...
- Numaidecît. Numai să termin cu turnatul unturii. Altminteri se întoarce maică-ta şi are s-o certe pe bătrîna Tete.
Hulaghit dădu în tăcere din cap şi rămase pe gînduri aşteptînd ca Tete să-şi termine lucrul.
După ce cănile au fost umplute, Hulaghit a cărat repede coşurile grele în casa mare, cufundată pe jumătate în întuneric, şi le-a aşezat pe rafturi, deasupra locului care aparţinea familiei lor. Locuinţa fiecărei familii era despărţită de alta printr-un perete nu prea înalt, de scînduri. Apoi Tete şi Hulaghit au stins focurile şi au acoperit cu grijă piroga pentru ca dulăii să nu fure rămăşiţele de peşte din care se scosese grăsimea.
Isprăvindu-şi treaba, coborîră amîndouă pe malul rîului. Se aşezară în colţişorul lor preferat, bine ascuns în răchirişul des, pe o buturugă veche, pe jumătate putredă. Adăpostindu-se de vîntul rece de octombrie, se înfăşurară în pelerinele lor.
Bătrîna Tete îşi aprinse luleaua, îşi şterse cu o coadă ochii mici care lăcrimau şi se uită drăgăstos la preferata ei.
- Tete, spuse Hulaghit, războinicii noştri şi tribul şigalisilor pornesc la luptă împotriva oamenilor albi.
Ochii bătrînei indiene se înăspriră. Aştepta amănunte, dar în loc să povestească, tînăra fată scoase un oftat adînc şi-i spuse : ■ - Vai, Tete, buna mea Tete, mă simt atît de tristă.
- Nu-i nimic, micuţa mea, răspunse Tete, mîngîind-o duios pe obraz. Nu trebuie să te temi de război. Eşti doar fiica viteazului Corb şi nu se cade să te laşi abătută. Războinicii noştri se vor întoarce victorioşi şi vor aduce cu ei pradă multă şi bogată. Războinicii lui Kokvellan, şeful şigalisilor, i-au învins uşor pe oamenii cei albi şi satul lor s-a îmbogăţit. Războinicii kvinececeaţilor sunt şi mai viteji, aşa că micuţa mea Hulaghit va căpăta în curînd multe lucruri frumoase luate de la albi...
- Ia spune-mi, Tete, o întrerupse Hulaghit îmbrăţişînd-o pe bătrînă şi punîndu-şi capul pe umărul ei, tu ai văzut şi ştii multe : spune-mi, oare; nicăieri oamenii care ţin de acelaşi totem nu se pot căsători între ei ?
Tete, care se aşteptase să vorbească tot despre războiul care-i ameninţa, întoarse mirată capul căutînd să prindă privirea Hula-ghitei. Dar aceasta o îmbrăţişa pe bătrîna sclavă şi-şi ascunse obrazul pe pieptul ei, în cutele pelerinei împletită din curmei.
În cele din urmă, bătrîna înţelese sensul ascuns al întrebării. Şi răspunse foarte sigur, mîngîind părul bogat şi negru al fetei:
- Fireşte! Este o lege mare şi făcută pentru toată lumea. Un bărbat care ţine de totemul Corbului nu se poate însura cu o femeie care ţine de acelaşi totem, chiar dacă el s-ar trage din tribul Hummi.

Bătrîna se însufleţise, ochii îii scînteiau. întinse înainte braţul ei slab şi vînos şi urmă de parcă ar fi rostit un jurămînt :
- Este o lege mare şi vai de cei care o calcă! Vai de tribul în care se va petrece o asemenea nelegiuire! Mii de nenorociri şi de dureri se vor abate asupra lui ! Vinovaţii vor trebui să fie ucişi, trupurile lor să fie aruncate în pădure pradă fiarelor sălbatice, iar sufletele lor, veşnic hăituite de duhuri, nu vor fii primite nicicînd în aşezările morţilor !
Hulaghit se dădu speriată inapoi şi privea cu ochii larg deschişi pe buna ei Tete, care se prefăcuse dintr-odată într-o înspăimântătoare prorociţă.
- Tete, Tete ! o strigă ea.
Dar Tete n-o mai asculta. Dibuia în grabă cu degetele ei bătrîne printre cele cîteva colane sărăcăcioase care-i împodobeau gîtul cău-tînd o amuletă. Găsind o mică figurină, cioplită grosolan dintr-un şist de ardezie şi amintind oarecum o pasăre, Tete începu să rostească descîntece scuturînd din pletele ei incîlcite şi cărunte. Suflă apoi spre cele patru puncte cardinale. Făcîndu-i Hulaghitei semn să se apropie, frecă amuleta de fruntea netedă a fetei şi, după ce-i porunci să sufle şi ea spre cele patru colţuri ale zării, spuse încet şi convingător ;
- Hulaghit, micuţă Hulaghit, scoate din capul tău şi din inima ta aceste gînduri... Eşti doar o fiică credincioasă a tribului tău. îţi iubeşti poporul, Hulaghit ?
- Vai, Tete ! spuse mustrător Hulaghit, privind-o pe bătrînă cu ochii plini de lacrimi.
Inima vitează a fetei era gata de orice faptă eroică pentru binele tribului ei. Dar cît de dureros, cît de greu era să îndeplinească cele ce Tribul îii cerea. îşi îngropă obrajii în poala bătrînei sclave şi rămase astfel în tăcere, uitînd de orice în afară de crîncena durere care îi sfîşia sufletul.
Mîinile aspre şi bune ale bătrînei îi mîngîiau părul şi umerii.
Hulaghit înălţă fruntea. Tete se uita la ea cu adîncă dragoste şi compătimire. Pe faţa zbîrcită şi fălcoasă a bătrînei sclave lacrimile curgeau şiroaie.
- Voi uita de orice. Tete, spuse încet Hulaghit îmbrăţişînt-o pe bătrîna ei dădacă. Orice... Dar spune-mi, poate că şi Kokveltan tot din totemul Corbului face parte? întrebă ea cu o speranţă naivă în glas.
- Nu, fetiţa mea, Kokveltan face parte din totemul Vulturului. Hulaghit oftă şi îmbrăţişînd-o pe bătrînă se strînse la pieptul
ei. Rămaseră astfel mult timp amîndouă, depănînd în tăcere fiecare firul gîndurilor ei şi urmărind din ochi rîul care curgea la picioarele lor.
- Ce bună eşti tu Tete, spuse în sfîrşit Hulaghit. Mă simt atît de bine alături de tine. Dar tu din ce totem faci parte? întrebă ea, mirîndu-se că pînă acum n-a aflat acest lucru.
Tete tăcu un timp, apoi răspunse trist.
- Sunt o sclavă, fetiţa mea, iar sclavii n-au nici neam, nici totem...
- Ah, Tete ! Ce mult aş vrea să fiu sclavă ! Şi Hulaghit strînse cu putere mîinile ei mici.
. - Ce spui, fetiţa mea ! o întrerupse cu dojană Tete. De ce să chemi nenorociri pe capul tău ?
- Mai bine ar fi să fiu sclavă ! şopti încetişor Hulaghit. Tete, te-ai simţit prost la noi ? întrebă ea după o lungă tăcere. Doar noi te iubim, toţi - şi eu, şi Guklata, chiar şi lukkahaga.
- Ah, micuţă Hulaghit, răspunse bătrîna indiană. M-am simţit bine la voi, dar sunt o sclavă... în patria mea eram soţia unui războinic slăvit... Şi fiul meu Veza; tot un simplu sclav este...
- Tu eşti bună. Tete, iar Veza e rău. Ne urăşte pe toţi. Nu-mi place să privesc în ochii Lui.
- Te înşeli ! spuse cu înflăcărare Tete. Veza e băiat bun şi un fiu iubitor, dar el şi-aduce aminte de vremurile cînd eram amîndoi liberi... Este sclav, are părul tăiat şi nu îndrăzneşte să ridice ochii asupra nici unei fete din trib. Şi totuşi este un războinic viteaz, un bun vîslaş şi iscusit vînător... Veza al meu este un om mîndru...
Bătrîna tăcu. Nu se auzea decît clipocitul lin al rîului pe malul argilos.
- Viaţa era atît de frumoasă, Tete... Dar astăzi parcă şi soarele şi-a pierdut din lumină...
- Tete ! Unde eşti bătrîno ? Tete ! Se auzi un glas supărat de femeie.
Tete tresări.
- Mă strigă Laia... Trebuie să mă duc, fetiţa mea ! Şi bătrîna porni cu paşi mărunţei şi grăbiţi la deal, spre casă, lăsînd-o pe Hulaghit singură cu întîia ei durere.

În tabăra lui Lukkahaga.
Pe mica lui pirogă, Lohlox coborî spre gurile rîului, ocolind cu bine limba de nisip dinainte de vărsarea lui şi acum vîslea din răsputeri îndreptîndu-se spre miazănoapte, de-a lungul coastei oceanului. Oceanul scînteia în razele reci ale soarelui de toamnă. Cît cuprindeai cu ochiul, nu se zărea nici o barcă, nici un vas. Valurile, pe cale de a se potoli, ba săltau bărcuţa, ba o coborau între ele, iar atunci Lohlox nu mai vedea nimic în afară de cerul de deasupra capului şi crestele de apă din dreapta şi din stînga lui.
Oricît de mult s-ar fi grăbit el, nu putea să spere că-i va ajunge din urmă pe solii tribului şigalisilor. După ce ocoli un promontoriu stîncos, de lîngă care pleca departe în largul mării un grind de stînci ascunse sub apă ori ieşind din ea, Lohlox zări de la înălţimea unui val fîşia lungă a malului de nisip, unde se vărsa în mare pîrîul care forma hotarul.

Pe nisipul alb se vedeau trase pe mal petele negre ale unor pirogi mari, pentru navigaţia pe mare. Alături de ele, stătea nemişcat un grup de vîslaşi, iar ceva mai încolo, formînd un cerc mare, se mişcau în ritmul unui dans de luptă războinicii.
Prinzînd un moment prielnic, Lohlox îşi avîntă piroga pe malul nisipos, călărind coama unui val care se risipi pe coastă. îşi trase barca mai departe ca să nu fie luată de apă şi se îndreptă către cei din tribul său. Trecînd pe lîngă vîslaşi, băgă de seamă că aceştia se strînseseră grămadă. Mohorîţi şi înspăimîntaţi, nu-şi mai luau ochii de la războinicii care dansau în sunetele unei melodii monotone, pline de grea ameninţare, trezind în suflet emoţie prin ritmul său straniu şi marţial. Lohlox zări printre vîslaşi pe vînjosul şi puternicul Veza, tovarăşul său de joc din copilărie.
- Veza ! îl strigă el pe fiul lui Tete.
Veza se întoarse la chemarea lui şi se uită la el pe sub sprincene.
- Pornim la război, Veza ! întrebă vesel tînărul războinic, înflăcărat de cîntecul de luptă.
Veza dădu din cap, mişcîndu-şi părul tăiat scurt ca la toţi sclavii, şi-şi întoarse supărat faţa.
- Hei ! Cei cu tine, se miră Lohlox. Eşti supărat, Veza ?
- Priveşte ce fac fraţii tăi. Vor să cumpere de la duhuri o victorie ieftină, plătind-o cu sîngele sclavilor . răspunse cu amărăciune Veza.
Lohlox văzu în mijlocul cercului doi oameni legaţi şi întinşi pe nisip. Deasupra lor, înveşmîntat cu toate hainele sale de vrăjitor, sărea, juca şi urla descîntece un tamagno-us. Era tatăl adoptiv al lui Lohlox, înţeleptul şi asprul Kiullut.
Kvinececeaţii nu mai aduseseră de mult jertfe omeneşti duhurilor, ceea ce înainte fusese un lucru foarte frecvent, şi Lohlox simţi trezindu-se în inima Lui mila faţă de cei osîndiţi. Se sili să înfrîngă sentimentul acesta ruşinos pentru un războinic.
Între timp, Veza îşi întoarse spre el faţa, pe care se citeau mînia şi durerea.
- Ştii tu cine zace acolo legat ca un cîine, gata să fie înjunghiat ? Este venerabilul Adabkub, care te-a crescut pe tine cînd ai rămas orfan, iar Kiullut te-a luat de suflet.
Lohlox strînse din fălci atît de tare încît pînă şi pielea de pe cap i se mişcă făcînd să tresară părul înnodat la ceafă ca o coadă lungă de cal. Bătrînul, bunul şi sfiosul Adabkub... Dar cîntecul războinic tuna tot mai cumplit, acoperind chiar şi vuietul valurilor, iar sufletul Lui Lohlox căzu în stăpînirea ritmului familiar: mîinile şi picioarele ii tresăreau fără să vrea gata să se prindă în joc, iar în ochi se aprindea setea de a lupta.
- O, Veza ! răspunse Lohlox simţind asupra sa privirea stăruitoare a sclavului. Aşa este datina. Bătrînul Adabkub va pleca în sălaşul morţilor ca să-i slujească acolo tatălui meu. El va chema în ajutorul nostru sufletele strămoşilor...
- Dar de ce nu te trimite pe tine ori pe înţeleptul Kiullut să cereţi acest ajutor ? întrebă ironic Veza.

- Dacă aceasta s-ar cere pentru binele tribului meu, eu unul nu m-aş da de o parte, răspunse Lohlox cu ochii scînteietori. Eşti un prost Veza. Aduţi aminte cum s-a rugat maică-ta singură, cînd a murit Corbul, să fie trimisă în aşezările morţilor ca să-l servească acolo pe stăpînul ei, cum a plîns ea cînd Laia i-a dăruit viaţa.
- Maică-mea este o biată femeie orbită, spuse mînios Veza. Sînteţi cu toţii... îşi muşcă limba. Ar fi fost mult mai deştept să le daţi cîte o suliţă lui Adabkub şi celuilalt sclav al lui Tiu-lu-luk şi sa-i luaţi cu voi la luptă...
- Ajunge, Veza ! îi curmă vorba Lohlox. Mai bine mi-ai ajuta. Bombănind supărat şi aruncîndu-i Lui Lohlox priviri pline de
răutate, Veza îii ajută tînărului să-şi vopsească obrazul ca pentru luptă şi să-şi presare părul cu praf de ardezie şi puf de vultur. împodobit astfel de luptă, cu suliţa şi cu o măciucă în mînă, Lohlox prinse ritmul mişcărilor, se alătură de cei care dansau şi glasul lui se contopi cu corul cumplit al războinicilor.
Indienii se învîrteau în cerc, lăsîndu-se pe vine şi furişîndu-se parcă, ori sărind în sus şi lovind cu urlete o suliţă de alta. Kiullut se învîrtea şi sărea în mijlocul cercului format de războinici, deasupra sclavilor, întinşi la picioarele lui. Sunînd din podoabele sale şi strigînd formule magice, se agita fără să-şi cruţe forţele de bătrîn, căznindu-se să ajungă la starea de extaz şi să primească de la duhuri un semn cum că a venit momentul prielnic pentru aducerea jertfei.
Bătrînul Adabkub stătea liniştit, întins pe spate, privind cerul albastru şi atît de depărtat. Iată, s-a şi încheiat viaţa mea , îşi zicea el. Nu simţea nici o frică. Ochii lui priveau neîncetat înălţimile albastre, în timp ce prin minte i se perindau amintirile... Copilăria lui îndepărtată, părinţii ucişi în timpul unui atac tîlhăresc, în miez de noapte, săvîrşit de un trib vecin, o tinereţe grea de sclav care trecea din mînă în mînă, dintr-un trib în altul, uitîndu-şi limba maternă şi neavînd nici măcar timp să înveţe graiul stăpînilor săi care te schimbau într-una... Dorurile anilor de tinereţe, dorul de un cămin propriu, de o familie a Lui, de a avea copii, toate visurile care nu i-au fost sortite a se împlini... La Kiullut a nimerit cînd nu mai era tînăr şi, cu toată dragostea de care era capabil sufletul său singuratic şi plin de devotament, s-a legat de micuţul orfan Lohlox, cel ai cărui părinţi pieriseră la fel ca şi ai lui Adabkub... Kiullut, om aspru şi veşnic preocupat de îndeplinirea datinelor şi obiceiurilor poporului său, era un stăpîn blînd şi drept, iar dragostea micuţului orfan îndulcise veşnicul dor al singuraticului sclav... Şi iată că acum zilele veacului lui se apropiau de sfîrşit... înţeleptul Kiullut îl va lăsa să moară fără răutate, dar şi fără pic

de şovăire, iar sufletul lui Adabkub se va înălţa spre locuinţele morţilor... Acolo îşi va revedea neamurile şi oamenii din tribul său...
Sclavul tînăr care-i aparţinea lui Tiu-lu-luk se zbătea, cuprins de deznădejde şi groază, căutînd să slăbească şi să rupă legăturile sale. plin de puteri şi dornic de viaţă, nu voia deloc să moară. Abia cu un ceas înainte fusese vesel ca un tînăr delfin şi nu se gîndise deloc la moarte. N-au reuşit să-l lege decît după o înverşunată împotrivire. Scuipînd nisipul care-i intrase în gură în timpul luptei, înăbuşindul, tînărul sclav cînd îii blestema pe chinuitorii săi, cînd se ruga de ei să-i dea drumul. Nenorocirea care se abătuse peste l fusese atît de cumplită şi de neaşteptată încît omul uitase de tot că e nedemn de un bărbat să ceară îndurare... Doar nu era mult de cînd de mal se apropiase barca aceasta a sigalişilor, aducătoare de veşti cumplite, iar printre aceia care au ajutat cu atîta rîvnă şi voie bună s-o scoată din apă se afla şi el, fără să bănuiască că-şi grăbeşte singur ceasul morţii. Ar fii putut fugi în pădure, să scape, să se ascundă, să lupte pentru viaţa Lui. Ar fi putut să fie acum departe de locul acesta groaznic. Să alerge alunecînd printre tufe şi trunchiuri de copaci, respirînd mireasma putredei cetini de cedru... Se zbătea şi striga din ce în ce mai tare. Dar cîntecul războinicilor şi strigătele Lui Kiuilut căzut în extaz acopereau strigătele lui.
Invocînd duhurile cele bune cu un glas răguşit de atîta ardoare, Kiuilut apucă de capete un băţ scurt şi, aplecîndu-l pe beregata tînărului sclav, apăsă pe ea din răsputeri. Cian, vrăjitorul tribului hughilor şi însuşi şeful acestui trib, Tiu-lu-luk, se repeziră în ajutorul bătrînului. Peste cîteva clipe, la picioarele lui Kiuilut zăceau două cadavre. Ridicîndu-şi braţele tre-murînde de oboseală către cerul spre care se îndreptase adineauri cu atîta blîndeţe şi durere privirile vii ale lui Adabkub, cu spume în colţul buzelor vinete, Kiuilut îi conjura pe sclavii ucişi să se grăbească spre aşezările morţilor şi să-i roage pe strămoşii kvinececea-ţilor să vină în ajutorul războinicilor din tribul lor.
Războinicii, leoarcă de năduşeală, îşi încetineau din ce în ce dansul, cîntînd tot mai surd, tot mai stins cîntecul lor de luptă.
lukkahaga, un tînăr indian înalt de statură, cu o faţă interesantă şi atrăgătoare în ciuda picturii care o strica, ieşi din rîndul celor care dansau şi, căutînd să-şi potolească respiraţia întretăiată, se uită în direcţia promontoriului de la miazăzi.
Patru pirogi mari şi împodobite cu sculptură din lemn ieşiseră de după promontoriu şi se îndreptau spre mal. Ochiul experimentat al lui Lukkahaga recunoscu îndată piroga unchiului său lutramakii şeful cel mare al tribului kvinececeaţilor.
Partea cea mai importantă a acestui trib locuia cu mult mai spre nord, dincolo de promontoriu. O parte mai mică a tribului era despărţită de celelalte prin alte triburi înrudite.
În fiecare toamnă, Lutramaky, frate bun cu Laia, îşi încărca marile pirogi cu mărFurile tribului său şi pornea departe într-o expediţie comercială. Era unul dintre căpeteniile cele mai puternice şi cele mai respectate de pe întregul litoral.
Acum pirogi le lui Lutramaky se întorceau, ca de obicei, acasă din călătoria lor. Lukkahaga, războinicii şi vîslaşii săi îl întîmpinară cu mare alai pe şeful lor cel mare, scoţînd pe braţe din apă pirogile cele grele. Tiu-lu-luk, bătrînul Cian, vrăjitorul său, trimişii şigalisilor şi toţi războinicii din tribul hughilor, numărînd aproape patruzeci de oameni, se ţineau de o parte, aşteptîndu-şi rîndul să se apropie de respectatul lor vecin.
Lutramaky, un om mai în vîrstă, vînjos şi cu faţa lată, îmbrăcat cu pantaloni de piele cu ciucuri la cusături (care nimeriseră aici fără doar şi poate din ţinuturile de dincolo de munţi, de la indienii din preerii), cu o pălărie europeană de fetru moale şi o pelerină scumpă împodobită cu modele, ieşi din barcă, ţinînd în mînă o puşcă englezească cu ţeava lungă. Era însoţit de două căpetenii din satele lui, îmbrăcate cu pelerine albe din păr de cîine, cu capul descoperit, însă de asemenea cu arma în mînă. Lutramaky îl bătu prietenește pe umăr pe lukkahaga, aplecat respectuos în faţa lui, apoi se aşează pe piei de urs aşternute în grabă pentru el. Ca să-l ferească de vînt, ii făcură un adăpost de rogojini.
Lutramaky se aşează şi-i făcu semn lui lukkahaga să stea alături de el
- Ce face mama ta, e sănătoasă? întrebă el, şi primind un răspuns afirmativ, adresă aceeaşi întrebare cu privire la Hulaghit şi Guklata. Am acolo cîteva daruri pentru ei, adăugă Lutramaky.
Unul dintre războinici se înclină şi aduse din piroga şefului o legătură împachetată cu grijă. Lutramaky se uita atent la nepotul său. Figura largă a bătrînului şef de trib. cu umerii obrajilor proîe-minenţi şi falca de jos puternică era nemişcată şi plină de o calmă demnitate. Nu era chip să ghiceşti la ce se gîndeşte.
lukkahaga aştepta în tăcere, într-o atitudine de respect, întrebările unchiului său.
- Te-ai hotărît să vii în ajutorul şigalisilor ? întrebă în cele din urmă Lutramaky.
După un răspuns afirmativ din partea lui, lukkahaga zîmbi uşor şi adăugă.
- Albii nu se vor lupta cu şigalishi.
Oricît de mult ar fi căutat tînăru! şef de trib să păstreze o faţă tot atît de nemişcată ca şi a unchiului său, nu-l mai răbdă inima şi-l privi uimit pe Lutramaky.
- Nu-şi vor răzbuna oare morţii ? Au venit doar pe două pirogi înaripate.

— Cea de a doua pirogă este a unui alt totem. Şeful lor cel mare este Chiorul. Îll cunosc, căci nu-l văd pentru prima oară. Piroga aceasta vine de la miazănoapte. Ea aparţine altor oameni albi. Chiorului îi place să sfîrşească
— orice ceartă cu pace, deşi se cunoaşte că este un războinic vestit şi viteaz. Să ştii acest lucru. Acum poţi să-i chemi pe aliaţii tăi. Cine sunt ei ?

- Hughii lui Tiu-lu-luk.
- E viclean ca o vulpe. Un războinic viteaz, dar un aliat în care nu-ţi poţi pune nădejdea, un aliat primejdios.
- Ştiu, răspunse lukkahaga.

Voi să se ducă să-şi cheme aliaţii, dar Lutramaky îl opri cu un semn al mîinii.
- Este aici şi Mautk, fiul fratelui lui Kokveltan, şeful şiga-lisilor ?
- Da.
- Kokveltan m-a întrebat de Hulaghit.
- De micuţa noastră Hulaghit ? făcu Lukkahaga plin de mirare.
- Micuţa Hulaghit a împlinit 15 primăveri, spuse Lutramaky, cu un zîmbet uşor. Pentru voi ar fi foarte bine să intraţi în legături de rudenie cu tribul şigalisilor. Ar fi foarte bine pentru întregul nostru trib. Acum du-te de-i cheamă pe aliaţi.

Peste cîteva clipe Lukkahaga se întoarse împreună cu Tiu-lu-luk; Cian; Mautk şi tatăl acestuia. După salutările de rigoare, toată lumea se aşează jos şi Lutramaky întrebă :
- Dar Kiullut unde este?
- Şi-a pierdut cunoştinţa. A stat să întrebe duhurile şi să le aducă jertfe.
- Ei ! Kiullut a stat să întrebe duhurile ? întrebă Lutramaky plin de interes. Şi ce a prevestit ?
- Prevestirile au fost bune, răspunse lukkahaga. În clipa de faţă Lohlox e alături de el. Ştie să-i aducă îngrijirile de cuviinţă după vrăjitorie.
- Da, Kiullut este un mare tamagno-us, spuse cu respect Tiu-lu-luk.

Lutramaky plecă uşor capul în semn de încuviinţare.
Războinicii kvinececeaţi aduseră bucatele. înainte de a trece la mîncare, Lutramaky i se adresă astfel căpeteniei şigalisilor şi lui Tiu-lu-luk, care se uita la el cu linguşire.
- Ştiam de hotărîrea Lui lukkahaga şi a lui Tiu-în-luk de a le veni în ajutor şigalisilor. Este o hotărîre înţeleaptă. Trebuie să ne ajutăm unii pe alţii, căci altminteri albii ne vor înrobi foarte curînd. Am cu mine treizeci de războinici dintre cei mai buni ai tribului meu. Cincisprezece dintre ei se vor duce să dea ajutor Lui lukkahaga. Dintre aceştia, cinci au arme de foc şi ştiu să tragă cu ele. Ascultaţi însă sfatul meu. Dacă oamenii albi vă vor propune pacea, împăcaţi-vă cu ei ! Iar de veţi ajunge la încăierare, nimiciţi-i pe toţi pînă la ultimul. Altminteri cei care vor scăpa cu viaţă îi vor aduce pe prietenii lor şi se vor răzbuna pe voi. Kokveltan a făcut o greşeală lăsînd să-i scape piroga Cu aripile albe. Ar fi putut uşor să pună mîna pe ea. Nu rămăseseră acolo decît şapte oameni albi, dintre care trei răniţi. Iată ce am vrut să vă spun, prieteni. Acum să trecem la mîncare, iar apoi, la drum...

Peste un ceas coasta mării era pustie. Pirogile lui Lutramaky porniseră spre miazănoapte, iar cele ale lui lukkahaga şi ale Lui Tiu-lu-luk spre miazăzi. Pe locul de popas na mai rămas decît nisipul bătătorit, iar în pădure, sub o grămadă de vreascuri, cele două cadavre ale sclavilor aduşi ca jertfă.

Lohlox şi Kiullut, mai mult morţi decît vii, se aflau în piroga cea mare a lui lukkahaga, care mergea în fruntea flotilei.

Din pricină că în clipa plecării Kiullut nu-şi venise încă în fire, printre războinicii kvinececeaţi se stîrnise mare emoţie. Kiullut era în viaţă, dar nu-şi recăpătase cunoştinţa. Aceasta însemna că sufletul său rătăceşte pe undeva în afara trupului. Poate că s-a dus să însoţească sufletele victimelor trimise spre aşezările morţilor. Dacă indienii plecau acum ducînd cu ei trupul neînsufleţit al lui Kiullut, sufletul lui putea să se întoarcă pe malul unde îşi lăsase trupul, să nu-l găsească pe Kiullut şi. din cauza aceasta, să se întîmple tot felul de nenorociri. S-ar putea chiar ca bătrînul vrăjitor să moară.

lukkahaga, şigalisii şi Tiu-lu-luk stăruiau să se plece neîntîrziat. Se grăbeau spre satul şigalisilor ca să ajungă acolo înainte de un eventual atac al albilor; toţi ostaşii ceilalţi însă - şi Lohlox mai mult ca oricare - insistau să mai rămînă pînă cînd sufletul vrăjitorului se va fi întors în trupul său.

Lutramaky, care tăcuse pînă atunci, încercă să găsească o ieşire din această situaţie grea. Cu patul puştii, trase o linie pe nisip din locul unde stătea întins Kiullut şi pînă la pirogă, apoi puse alături pieptarul ţesut al vrăjitorului şi, plecînd de la el, desenă pe nisip o săgeată întoarsă cu ascuţişul . spre sud.
- Iată, le spuse el războinicilor, care îii urmăreau mişcările cu interes şi stimă, acum sufletul lui Kiullut are să ştie în ce parte a plecat trupul lui. Kiullut este un bătrîn înţelept şi sufletul lui este deopotrivă de înţelept.

Majoritatea războinicilor au fost de acord cu argumentul lui Lutramaky. Pînă şi Lohlox, cel mai greu de împăcat, începuse să şovăie, dar între timp chestiunea se rezolvă de la sine. Kiullut se trezi şi ceru să bea apă. Bucuros, Lohlox se repezi spre bătrîn, iar războinicii, vorbind voios între ei, se pregătiră să se îmbarce pe pirogi. în curînd, apele oceanului spumegară sub loviturile lopeţilor lor.

Vîslaşii nu-şi cruţau puterile. Totuşi la asfinţit, mica flotilă mai era încă departe de ţintă. Tocmai tîrziu seara, după ce luna nouă se ascunsese în dosul munţilor, pirogile oco iră promontoriul şi indienii zăriră pe mare cîteva lumini. Erau corăbiile oamenilor albi oprite în faţa satului şigalisilor.
Pirogile lunecară fără zgomot prin faţa lor. Pe corăbii nimeni n-a auzit nici un clipocit, nici un zgomot.
Una după alta, pirogile traseră la mal în locul arătat de tatăl lui Mautk. După ce scoaseră bărcile pe uscat şi rînduiră o pază, războinicii obosiţi se întinseră să doarmă în timp ce căpeteniile s-au aşezat la sfat.
Lohlox îl duse pe Kiullut pe braţe, ca pe un copil, din pirogă pe mal şi-l aşeză cît mai comod pe o blană de urs.
- Lohlox, se rugă de el Kiullut cu glas stins, spune-i lui Adab-kub să-mi stoarcă după obicei nişte zeamă de fructe.
Lohlox strînse mîinile slabe şi bătrîne ale lui Kiullut.
- Tată! A muritspuse el trist.
De cînd îi trecuse însufleţirea produsă de dansul războinic, o adîncă durere şi o milă sfîşietoare faţă de bătrînul Adabkub îi strîngea lui Lohlox inima.
- Cum ai zis... A, da, da, ...mormăii Kiullut revenindu-şi de-a binelea şi aducîndu-şi aminte de cele întîmplate. Să nu-l plîngi, fiul meu. O duce bine acolo. Sufletul lui păşeşte vesel pe drumul care duce spre aşezările morţilor.
- Adevărat, tată? întrebă Lohlox fără să dea drumul mîinilor Lui Kiuilut.
- Adevărat, fiul meu. Adabkub a fost un sclav credincios şi a murit ca un viteaz întru mărirea tribului kvinececeaţilor.
Lohlox oftă adînc, îi dădu lui Kiuilut drumul şi începu să-i pregătească băutura întăritoare, a cărei reţetă o cunoştea bine.
în tabără domnea o linişte deplină. Oceanul clipocea încet, as-trele toamnei licăreau în tăcere, iar luminile de pe corăbii se vedeau deasupra apei ca nişte stele mari şi galbene, coborîte de pe bolta cerului.
- Oraşul Ohotsk ! Ascu-ultă ! se auzea cînd şi cînd dintr-acolo glasul depărtat al unui marinar rus.
- Oraşul larensk ! Ascu-ultă ! îi răspundea un altul.
- Oraşul Tobolsk ! Ascu-ultă ! răsuna surd de tot glasul celei de a treia santinele
Lohlox se frămînta, chinuit de un aprig dor.
- Hulaghit. O. Hulaghit, micuţa mea surioară ! şoptea el încet. O adiere uşoară de vînt îi mîngîia obrazul şi Lohlox îşi zise că
trebuie să fie sufletul fetei adormite, care a venit spre el şi-l atinge cu aripile sale. Oftă din nou şi-i duse băutura lui Kiuilut.
- Tată. spuse el încet după ce bătrînul a băut şi i-a înapoiat cornul care-i servea de pahar.
- Ce vrei Lohlox al meu? întrebă cu bunătate Kiuilut. După ce prorocea şi îşi săvîrşea vrăjitoriile, bătrînul se muia întotdeauna, devenind slab şi bun.
- Tată, repetă Lohlox, sufletul meu se zbate în negura marelui dor şi şi-a pierdut calea. Ajută-mă, tată !
- Spune-mi Lohlox.
- Mi-a venit timpul să-mi iau o nevastă...
- Ai dreptate. M-am şi gîndit la acest lucru, Lohlox.
- Da, tată. dar nu mi-e gîndul decît la Hulaghit. Lohlox rosti cu greu acest nume.
- Hei! exclamă uimit Kiuilut şi se ridică în coate, căutînd să distingă în întuneric faţa fiului său adoptiv. Ce-ai spus, Lohlox ? Am auzit bine ?
Tînărul tăcea.
- Lohlox, Lohlox ! spuse îndurerat bătrînul după o lungă tăcere. N-ai vorbit tu, acestea nu pot fi vorbele tale.
- E mai presus de puterile mele, tată.
- Da. da ! Am ştiut că aşa e. Vorbele acestea nu Le-ai rostit tu. Aparţin duşmanilor mei care umblă să mi te ia. Ai fost vrăjit, Lohlox, şi bănuiesc cine a pus la cale această mîrşăvie. Mîine, după ce-i vom fi ucis pe oamenii albi, mîine seară voi îmbrăca veşmintele mele de tamagno-us. Voi face vrăji şi voi rosti cele mai înspăimîntătoare des-cîntece, ca să aflu cine a tras pe capul nostru această nenorocire şi te voi scăpa, Lohlox. Sufletul tău va fi din nou curat ca zăpada înălţimilor. O vei uita pe Hulaghit.
- Dar nu vreau s-o uit şi nu voi îngădui să devină nevasta altuia! răspunse cu înflăcărare Lohlox. Şi poate că din cauză că
vorbea cu glas încet, asurzit, cuvintele Lui sunau şi mai hotărît, .şi mai neînduplecat.
- Taci, prostule! spuse Kiullut. Vrei să atragi asupra tribului nostru mînia duhurilor? Vrei ca poporul tău să fie lovit de cele mai înspăimîntătoare nenorociri ?
- Nu, tată ! Nu vreau să aduc nenorociri tribului meu, răspunse Lohlox. Ştiu că nu este voie să-ţi alegi nevastă din propriul tău totem. Dar tu eşti înţelept tată, eşti un mare taraagnon şi mă poţi ajuta! Doar înţelepţii ştiu cum trebuie să te porţi cu duhurile şi fac cu putinţă lucrurile cele mai cu neputinţă.
- Despre ce vorbeşti, Lohlox ? spuse cu amărăciune bătrînul vrăjitor.
- Spun adevărul curat, tată, răspunse Lohlox, stăpînit de o înflăcărată nădejde, cu o grabă ce nu se cuvenea unui războinic indian. Iată, de pildă, Thu-lu-luk n-ar fi trebuit să devină şeful hughilor.N-avea dreptul la acest lucru,

dar bătrînul lor şef; Kiuta, nu voia să-i treacă puterea nepotului său, ci să lase moştenitor pe Tiu-lu-luk, să-i lase lui toate pirogile şi toate lucrurile sale. Şi iată că, pentru a face aceasta, l-a însurat pe Thu-lu-luk cu mama lui şi la făcut moştenitorul său. Iar bătrînul Cian a vrăjit de la asfinţit şi pînă în zori ca să facă duhurile să creadă că mama lui Kiuta nici nu este mama, ci fiica acestuia. Şi totul a mers bine, deşi toată lumea ştie că acel Kiuta n-a avut niciodată o fată... Iar acum Kiuta a murii şi Tiu-lu-luk i-a preluat moştenirea...
Vorbele grăbite ale lui Lohlox fură întrerupte de rîsul tremurător şi ironic al lui Kiullut. Tînărul războinic tăcu, ca şi cum s-ar fi lovit în fugă de un zid apărut în calea lui.
- Zi aşa Lohlox! Dar de ce-mi povesteşti mie astea ? Le cunosc mai bine decît tine. Cian e un înşelător de rînd. Pentru măiestria cu care minte duhurile şi oamenii a primit o pirogă mare şi nouă, patru sclavi şi o placă de aramă... Dar duhurile încă nu şi-au spus cuvîntul! Glasul bătrînului suna ameninţător şi atît de puternic încît pînă şi războinicii care dormeau în apropiere s-au trezit şi şi-au ridicat capul.
- Duhurile îşi vor vărsa odată şi odată mînia asupra hughilor şi răzbunarea lor va fi înspăimîntătoare!
Bătrînul vorbea acum din nou în şoaptă:
- Nu, băiatul meu, nu, Lohlox, nu voi recurge la vicleşuguri nici măcar de dragul fericirii tale, al scăpării tale. Chiar mîine îmi voi pune în joc toată arta ca să te scap de înrîurirea proastă a acelui tamaguon duşmănos...
Bătrînul tăcu şi-şi puse mîna, cu o neaşteptată duioşie pe umărul lui Lohlox.
Cuprins de neagră deznădejde, Lohlox îşi lăsă capul în piept.
- îmi voi da toată osteneala, voi pune în joc toate cunoştinţele mele şi dacă nici aşa nu reuşesc să te scap, atunci să pleci din satul lui lukkahaga şi să te duci la copul Ozek. Poate că acolo sufletul tău îşi va găsi împăcarea, iar inima mîngîiere. Făgăduieşte-mi acest lucru, Lohlox.
- Nu ştiu... Nu ştiu... răspunse răguşit Lohlox fără a-şi ridica fruntea.
Bătrînul oftă din greu ; căuta să pătrundă cu privirea întunericul nopţii. Lohlox tăcea copleşit de gînduri neobişnuite. Străvechile orînduiri ale tribului, care făceau parte din trupul şi sîngele lui, începuseră să pună din nou stăpînire pe sufletul lui. Era neputincios în faţa datinilor rămase din bătrîni. Tribul nu le va îngădui, lui şi Hula-ghitei, să devină bărbat şi soţie. Tribul este supus voinţei duhurilor. Să plece cu ea? încotro? într-un trib străin vor fi cei din urmă oameni. I-o vor lua pe Hulaghit, iar pe el îl vor face sclav. Dar chiar şi dacă i-ar primi ca pe nişte egali, parcă n-ar fi acelaşi lucru : cum ar putea să scape de răzbunarea duhurilor ? Şi apoi duhurile nu se vor răzbuna numai pe el, ci pe întregul neam al kvinececeaţilor, pentru care Lohlox e gata oricînd, chiar şi acum, să-şi verse sîngele». Ce-i drept, nimeni nu-i cere sîngele lui ; trebuie însă să renunţe la Hulaghit în numele dragostei pentru tribul său. Iar ca să renunţe la Hulaghit este şi mai greu decît să moară...
- Lohlox, spuse deodată Kiullut, nu ştii ce este dincolo, după duna aceea ?
Lohlox nu răspunse îndată; se întorcea încet la realitate.
- Dincolo ?... E tabăra şigalisilor.
- O fi aşezat Lukkahaga pază pe această dună ?
- Nu. Pentru ce ?
- Lukkahaga e nobil din fire şi plin de încredere. Şigalisii sunt prieteni cu noi, totuşi nu trebuie să fim uşuratici nici atunci cînd
este vorba de cei mai buni aliaţi ai noştri. Aşa ne învaţă înţelepciunea tuturor timpurilor, ia-ţi suliţa, Lohlox, dute şi te culcă pe acea dună. Şi urmăreşte de acolo tabăra şigalisilor. Du-te, fiul meu, Iar eu mă voi gîndi la tine... Lohlox se supuse în tăcere.
SOARELE PLUTEŞTE DEASUPRA LUMII
Oricît de emoţionat a fost Kiullut de mărturisirile lui Lohlox, totuşi somnul l-a doborît curînd. Era obosit de vrăjitoriile Lui.
Se trezi cînd era încă întuneric. Ceilalţi indieni - războinici şi vîslaşi - mai dormeau încă pe nisip sub pirogile răsturnate.
înfăşurat într-o pelerină moale şi albă de blană de berbec sălbatic, Kiullut porni să urce duna la picioarele căreia se întindea tabăra. Sub picioarele goale, bătrînul simţea răceala nisipului umed. Nu sufla pic de vînt. Oceanul vuia alene şi ritmic, întunecat sub cerul plin de stele.
Pe muchia dunei, o siluetă se ridică întru întîmpinarea bătrînului.
- Odihneşte-te Lohlox, spuse încet Kiullut. Rămîn de veghe în locul tău.
Plecîndu-şi suliţa, tînărui războinic trecu fără zgomot prin faţa lui Kiullut, coborî în fugă povîrnişul şi se mistui în întuneric.
Picioarele bătrînului călcară pe nisipul încălzit de trupul lui Lohlox. îngropîndu-şi cu plăcere degetele goale în nisipul cald, Kiullut se aşează şi, cu genunchii la bărbie, privea stelele care licăreau în adîncul bolţii, deasupra oceanului întunecat.
După poziţia Căii Lactee, îşi dădea seama că se apropie zorile. Urechea ascuţită a unchiaşului desprinse, în clipocitul lenevos al valurilor, un freamăt uşor venind din spatele lui. Era vîntul din faptul dimineţii, trecînd pe deasupra pădurilor de cedru roşu care mărgineau litoralul. Kiullut întoarse capul şi o adiere uşoară îi răcorii obrazul zbîrcit. Bătrînul indian trase cu plăcere în piept mireasma ce-tinei de cedru, adusă de vînt, apoi începu

din nou să privească cerul pîndind să prindă clipa în care stelele vor începe să pălească şi să dispară. Umbrele nopţii se risipeau încet. Dar soarele mai zăbovea încă departe, dincolo de lanţurile muntoase...
Bătrînul Kiullut văzuse de mii de ori întunericul nopţii fugind din faţa soarelui de dimineaţă. De nenumărate ori ziua se stinsese sub ochii lui, locul ei fiind luat de întunericul nopţii.
Anotimpurile calde şi reci se schimbau rînd pe rînd. Totdeauna la aceiaşi dată, pîlcuri nerăbdătoare de somoni porneau în iureş nestăvilit în susul rîului ca să-şi depună icrele. îndeplineau eterna lege a vieţii. Se duceau să moară, ca să facă loc generaţiilor noi care vor ieşi din miliarde de icre depuse de somonii cei bătrîni. Munţii stăteau neclintiţi în veşmîntul pădurilor de cedru. Fluviile curgeau neîncetat spre mare. Oamenii se năşteau, creşteau, apoi plecau spre locuinţele morţilor. Trăiau după legi veşnice şi neschimbate, care se transmiteau din tată în fiu.
Viaţa nu era uşoară, iar nestrămutarea aşezărilor ei o făceau mai frumoasă pentru Kiullut. Bătrînul se străduia cu drag să păstreze n minte toate datinele complicate pe care neamul kvinececeaţilor le-a urmat din generaţie în generaţie.
Jumătate din zilele vieţii lui trăise în fericita necunoştinţă a faptului că mai există şi o altă viaţă, alte obiceiuri. Dar cînd a ajuns bărbat în floarea vîrstei şi plin de puteri, cînd a început să fie vestit prin înţelepciunea şi cunoştinţele lui şi a fost recunoscut mare tamagno-us, de o seamă cu cei mai bătrîni înţelepţi ai neamului său, deodată ceva s-a schimbat pe pămînt. Se tulburase însăşi orînduirea lucrurilor, neschimbată de la facerea lumii.
La început, au fost numai zvonuri. Din trib în trib, venind din nordul îndepărtat, unde zăpezile nu se topesc o bună parte din an, an ajuns la urechile lor ştirea despre nişte oameni necunoscuţi şi uimitori.
Veneau dinspre ocean, din partea în care asfinţeşte soarele. Pluteau în pirogi uriaşe cu aripi albe. Feţele acestor oameni erau acoperite cu păr lung şi des. Tunetul şi fulgerele ascultau de porunca lor. în schimbul peştelui, blănurilor şi al pieilor de animale marine şi de pădure, dădeau mărgele frumoase, cuţite ascuţite cum nu s-a mai văzut şi topoare dintr-o piatră stranie, nespus de tare, lucioasă şi grea...
Apoi a venit vestea şi din sudul îndepărtat cum că alţi oameni albi au început să se aşeze în ţara unde nu-i niciodată zăpadă. Şi aceştia chemau tunetele şi trăsnetele asupra băştinaşilor).
Chiar şi acum, după mulţi ani, bătrînul se încruntă aducîndu-şi aminte de teama nelămurită şi de presimţirile rele care-i umpluseră atunci sufletul. De atunci au trecut decenii şi Kiullut a văzut chiar şi pirogi înaripate, şi oameni albi.
Veneau, făceau negoţ cu indienii, uneori se băteau cu ei. Indienii ii urau şi se temeau de ei.
Cel mai mult îii ura Kiullut. Fiecare vizită a pirogilor cu aripi albe lăsa o nouă urmă în viaţa tribului. Cuţitele, topoarele şi caza-nele de fier nu mai erau o raritate în casele de lemn ale kvinececea-ţilor, cu toate că indienii se mai serveau şi acum de obişnuitele lor unelte din piatră şi din os de balenă, făcute trainic şi cu multă migală.
Mulţi indieni se învăţaseră cu apa de foc care dă bucurie pe care o vindeau oamenii albi. în jurul deprinderilor noi începuseră să se creeze noi obiceiuri... Lumea tinereţii lui Kiullut, o lume minunată cu aşezări trainice, se schimba în fiecare an.
Viaţa lui Kiullut era acum un chin. Trebuia să lupte cu înverşunare pentru datinile străvechi. încă din ajun, îl jertfise pe Adabkub dorinţei sale de a păstra obiceiurile strămoşeşti. Adabkub n-a fost un simplu sclav. Bătrînul îşi încleşta cu putere fălcile, căutînd să alunge gîndurile nepoftite care-i scădeau puterile de vrăjitor şi energia lui de apărător al legii. Ieri l-a pierdut pe Adabkub, acum este pe cale de a-l pierde pe Lohlox. Kiullut era convins că tînărul fusese deochiat de un vrăjitor rival. Dar de cine anume ? Trebuia să se lupte... Dar în fundul sufletului său se ascundea o umbră de îndoială şi aceasta era înspăimîntător. Totul se punea în mişcare, totul se schimba, se clătina, pînă şi vechea Lui neîndublecare…
Din cauza acestor gînduri, o teamă nelămurită cuprinse sufletul bătrînului, aşa cum i se întîmpla întotdeauna în asemenea cazuri, începu să privească cerul cu o privire cercetătoare şi plină de dor, căutînd să prindă semnele prevestitoare ale zorilor apropiate, între-bînd ziua care se năştea despre soarta poporului Lui.
- Sunt bătrîn şi în curînd voi pleca spre aşezările morţilor, unde totul este neschimbat de veacuri şi va rămîne aşa pe vecie... Dar ce se va petrece aici, pe pămînt, cu poporul meu, cu tribul kvinececea-ţilor ?
Mişcîndu-şi fără un sunet buzele, bătrînul căuta să ghicească viitorul privind norii care se îngrămădeau spre asfinţit, deasupra oceanului, luminaţi de primele licăriri ale zorilor. Căuta să ghicească viitorul după formele şi felul în care era luminat lanţul masiv al norilor care pluteau încet, măreţ pe cer.
Alungînd din faţa Lui vălul nopţii, care se subţia din ce în ce, soarele lumină şi malul lung de nisip pe care-şi petrecuseră noaptea războinicii din tribul kvinececeaţilor, ca şi corăbiile albilor oprite cam la o milă depărtare de coastă. Văzîndu-le, în ochii lui Kiullut se aprinseră licăriri de ură.

Fie ca sîngele cerului, sîngele roşu al norilor să se prefacă astăzi în rîuri de sînge - sîngele vostru ! spuse Kiullut întinzîndu-şi braţul în direcţia oamenilor albi.

PE BRICUL RUSESC
Parsons era cu gîndul numai şi numai la răzbunare. Totul îii amintea aici moartea mateloţilor săi. Ştia prea bine că fuseseră nişte netrebnici, nici nu simţea pentru ei o prea mare simpatie. Era însă no mai puţin adevărat că au fost americani, oameni slabi, şi tot sîngele clocotea în vinele lui la gîndul că nişte indieni, demni de dispreţ şi bicisnici, au fost în stare să-i răpună, fără să-şi fi primit pentru aceasta cuvenita pedeapsă.

Se scuLase odată cu răsăritul zorilor, se spălase cu apă rece, apoi se apucase să se îmbrace poruncind să i se pregătească un şlep ca să se ducă pe bricul rusesc.
Parsons era mic de statură, uscăţiv şi arăta mai tînăr decît vîrsta. Se îmbrăca după moda veche, nu în felul celor de la Boston. Pentru ca părul său lung şi blond să nu se împrăştie pe umeri, îl lega cu o panglică neagră. Purta un fel de redingotă cu guler mare, iar în loc de cravată un jabou, avea pantalonii scurţi, ciorapi şi pantofi cu botul drept şi catarame mari. îşi puse tricoul şi ieşi pe- punte.
Lîngă Sfîntul Nicolae pe undele liniştite ale oceanului, foiau mai bine de zece caiace cu vînători aleuţi. Două bardare păreau să păzească pîlcul acesta de bărcuţe uşoare şi sprintene, aşa cum păzesc raţele adulte un cîrd de boboci. În afară de vîslaşi, în fiecare bardară se găseau cîte cinci puşcaşi înarmaţi.
Voind să cunoască motivul acestei animaţii, Parsons îşi plimbă în jur privirile. Spre miazănoapte, linia orizontului era închisă de un promontoriu stîncos, în jurul căruia se zăreau o mulţime de pui - insuliţe stîncoase, stînci şi pietre mari. De la promontoriu, malul cobora treptat şi, după ce descria un cot, se transforma într-o plajă nisipoasă, netedă, care se întindea spre miazăzi cît vedeai cu ochii.
Fîşia aceasta lată şi nesfîrşită a plajei era încadrată de dunele în spatele cărora se vedea covorul verde al pădurilor de cedri, iar mai departe, spre interiorul ţării, se înălţau măgurile viorii ale munţilor. Soarele abia răsărise pe cer. Văzduhul şi oceanul mai păstrau încă o nuanţă trandafirie de sidef, iar nisipul de pe mal şi dune părea auriu-roşcat.
Pe nisipul acesta auriu, Parsons văzu mai bine de zece pirogi mari şi negre care cu o seară înainte nu fuseseră acolo. Lîngă pirogi se mişcau fără grabă nişte punctuleţe negre. Erau indienii. Parsons se uită întrebător la şeful de echipaj, O'Hara, care stătea lîngă el, ciupindu-şi cu un aer concentrat barba roşcată. Această barbă ii creştea începînd de la sfîrcurile urechilor şi urma contururile fălcii de jos, fără a trece de această limită.
- Ce e cu forfota asta. O'Hara? întrebă Parsons cu un glas obosit
- Ruşii şi aleuţii pornesc să vîneze castori de mare între stîn-cile de la promontoriu, răspunse şeful de echipaj fără să exprime nici aprobare, nici dezaprobare.
- Este o nebunie să-ţi fărîmiţezi forţele în văzul inamicului ! exclamă Parsons şi coborî grăbit în şlep.
Peste cîteva clipe, se urcă pe Sfîntul Nicolae .
Zărind şlepul lui Parsons, Sisoi Slobodcikov, care supraveghease în persoană plecarea vînătorilor aleuţi, lăsă totul în grija ajutorului său şi se urcă pe punte pentru ca împreună cu cîrmaciul său Se-menov să aştepte acolo sosirea americanului
Parsons întinse mîna întîi cîrmaciului, un bărbat scund şi gras (căruia i-a dat preferinţă pentru că Semenov ştia englezeşte), apoi lui Slobodcikov.
înalt şi lat în umeri, cu barbă şi înfăţişare impunătoare, acesta din urmă strînse condescendent mîna mică şi rece a omului din Boston. Cu cîţiva ani în urmă, într-o încăierare aprigă, o suliţă de indian se rupsese de falca lui Slobodcikov şi o aşchie a ascuţişului ei de os. alunecînd în sus, îi scosese ochiul şi-i spintecase sprinceana şi pielea de pe frunte pînă la rădăcina părului. Cicatricea aceasta groaznică, statura lui vînjoasă şi barba scurtă şi deasă ii dădeau lui Sisoi o înfăţişare războinică şi ameninţătoare, dar ochiul sănătos privea de sub streaşina sprîncenei calm, binevoitor şi inteligent.
- Cum de rişti dumneata să-ţi trimiţi oamenii la vînătoare ? Vor fii ucişi cu toţii îii spuse Parsons făcînd un gest spre vînătorii ale căror caiace inaintau repede spre promontoriu şi spre coasta pe care se vedea acum desluşit tabăra indienilor apărută peste noapte.
înţelegînd fără traducere cuvintele lui Parsons, Slobodcikov zîmbi :
- Nici o grijă, ştiu ei să se apere. Dacă ar fi să te temi de lupi, n-ar trebui să te duci nici în pădure. Cînd e pe apă, un aleut de-ai noştri face cît cinci indieni. Pe uscat, fireşte, lucrurile stau altfel.
Semenov îi tălmăci cuvintele. Parsons îşi frecă nervos cu mîi-nile faţa palidă şi trasă şi-şi potrivi tricornul care alunecase într-o parte. Sisoi îl urmărea atent din ochi căutînd să înţeleagă ce fel de om este căpitanul, căci Parsons nu semăna mai deloc cu lupii aceia de mare cu care Slobodcikov era obişnuit să aibă de-a face.
- Ce aveţi de gînd să întreprindeţi cu privire la relaţiile mele cu indienii? întrebă Parsons.
- Mai întîi să se facă de-a binelea ziuă, răspunse sfătos Slobodcikov după ce ascultă tălmăcirea lui Semenov. să se facă ziuă şi să ne dumirim cam cum o să fie vremea de azi. Şi atunci, dacă vremea ne îngăduie, ne tragem şi noi mai aproape de mal, ca să ajungă pînă acolo bătaia tunurilor noastre, iar noi doi debarcăm.. Slobodcikov se uită cam cu îndoială la pirpiriul de Parsons. Dacă vrei, mă duc şi fără tine şi aranjez acolo toate treburile tale. Dacă tovarăşii tăi mai sunt în viaţă, ii răscumpărăm noi de la indieni.
- Dar dacă au fost omorîţi ? întrebă Parsons.
- Atunci nu mai e nimic de făcut.
- Şi plecăm aşa de aici, cu buza umflată ?
- Păi, pentru ce am mai rămîne dacă nu dăm de ei? Ia să-i lămureşti tu asta, Iakov; pofteşte-l pînă una alta în careu să ia cu noi o cafeluţă. Nu-l vezi cum arată, s-a schimbat chiar la faţă.
- Parcă e puţin lucru să pierzi douăzeci de inşi din echipaj! spuse Semenov, plin de simpatie. Nu-i vorbă că erau toţi nişte bandiţi, unul şi unul. Oricum, tot suflete de oameni erau. Iar dînsul mînca cu ei de la acelaşi cazan

Coborîră toţi trei pe o scară într-o cabină spaţioasă, la pupa bricului, cu o fereastră largă prin care coasta se vedea ca-n palmă. Sub fereastra cu cercevele trainice, cu ochiuri mici, repetînd motivele de pe brîul pupei, era aşezată o canapea acoperită cu covor. În mijlocul cabinei se afla o masă de lemn roşu, lustruită, înşurubată în podea ; pe perete atîrna un dulăpior. Pe tavanul alb, vopsit în ulei, se jucau reflexe vesele oglindite de undele mării. Li se servi cafea, rom şi pesmeţi. Semenov îl ospătă prietenos pe Parsons.
Parsons primi cu plăcere şi goli una după alta două ceşti de cafea neagră, refuzînd romul.
- Ah, mister Sisoi, spuse el, prinzînd puţin curaj şi chiar ceva culori în obraz. Nu pot să vă spun cît de mult mă mîhneşte sîngele rece; aş spune chiar mai mult, nepăsarea dumneavoastră. Vorbiţi atît de liniştit despre această cumplită fărădelege.
- Nu prea mă dumiresc unde vrea să ajungă ? spuse Slobodcikov după ce Semenov îi tălmăci cuvintele emoţionante ale lui Parsons
- Vedeţi, sir, urmă căpitanul, toată chestiunea este că nu au fost ucişi cetăţeni ai domniilor voastre. Sunt convins că dacă în locul dumneavoastră s-ar fi aflat un căpitan american ori englez, ar fi judecat şi ar fi procedat cu totul altfel. Trebuie să vă spun, sir, că eu, aşa cum mă vedeţi în faţa dumneavoastră, sunt un om fără răutate şi cu frica lui dumnezeu. Nu sunt un bigot, sir, de felul puritanilor din Noua Anglie, dar sunt un om pios! Sunt tată de familie. Am cinci copilaşi nevinovaţi, sir. Şi iată, vă spun că. aşa cum sunt eu, aş nimici cu mîinile mele fiarele acestea cu chip de om; fără a socoti prin aceasta că am păcătuit înaintea domnului. Nu sunt oameni, sir ! Sunt nişte sălbatici fioroşi ca demonii şi vătămători ca scorpiile. Pîngăresc lumea lui dumnezeu cu răsuflarea lor spurcată. Avînd sub comandă cincisprezece voinici de felul ruşilor dumneavoastră, pe cei şase mateloţi ai mei şi încă şaptezeci de aleuţi, am putea, sir, să trecem prin foc şi sabie întregul litoral de la capul Grey la Harbour ! Căpitanul Parsons aproape că strigă aceste din urmă cuvinte. Apoi îşi îngropă faţa în mîini şi se propti cu coatele pe masă.
După ce ascultă tălmăcirea grăbită a lui Semenov, Sisoi strînse din fălci atît de tare încît barba i se ridică în sus, fruntea se albi, iar înspăimîntătoarea cicatrice deveni roşie ca focul. Se ridică încet şi ameninţător, dar Semenov puse mîna pe reverul hainei sale şi spuse repede şi rugător:
- Sisoi Ivanovici, lasă-l în plata domnului, Sisoi Ivanovici! Lasă-l drăguţule, n-auzi ?
Sisoi se aşeză gemînd din greu, apoi deodată zîmbi.
- Ducă-se dracului, pocitania! Ia spune-i tu, Iakov . dar te rog dă-ţi osteneala şi tălmăceşte-i ce spun cuvînt cu cuvînt. O faci?
- O să-mi dau toată osteneala.
- Spune-i lui că de-alde ei umblă mulţi pe aici şi fiecare pe riscul propriu : face negoţ, mai face şi cîte o boroboaţă, iar apoi o şterge în larg, ştiind că n-are cine să-l tragă la răspundere. Iar noi suntem o corabie care navighează sub steagul rusesc, aparţinem companiei ruso-americane, aşa că sîntem un fel de instituţie de stat. Noi trebuie să trăim cot la cot cu lumea de aici şi să n-o socotim scorpie. Spune-i tu. Iakov ilici. că am avut pînă acum de multe ori de-a face cu indienii, port chiar pe pielea mea o însemnare dovedind cum că sunt cu adevărat nişte sălbatici şi nu le prea plac străinii. Cu toate acestea, dacă ajungi să-i cunoşti mai îndeaproape, vezi că, deşii par sălbatici sunt tot oameni ca şi noi. ca şi dînsul. Şi-şi iubesc copiii şi nevestele nu mai puţin ca Parsons. Ia să mi-l întrebi tu, Iakov ilici, dacă oamenii lui şi-au făcut de cap, s-au ţinut de blestemăţii şi de jafuri Cred că nu s-a putut fără asta. Dealt-minteri. indienii ăştia băştinaşi arareori fac pe nebunii. Spune-i că acum, să tot fie. vreo trei ani s-a întîmplat ca indienii din tribul coliujilor să atace într-o zi oameni de-ai noştri care pînă atunci trăiseră în bună pace cu dînşii. Şi nu i-au atacat din voia lor, ci asmuţiţi de un navigator din ăştia, tot ca dînsul. Tot ei le-au dat indienilor şi puşti ca să aibă cu ce lupta împotriva oamenilor noştri. Mai mult decît atît: trei matrozi americani, fugiţi de pe o balenieră pe care băieţii noştri i-au primit bine, au luptat laolaltă cu indienii împotriva noastră, au dat foc la acoperişul de la adăpost trăgînd cu dopuri de cîlţi, iar apoi au tras în ai noştri... Băieţii noştri s-au apărat, dar ce puteau face cînd totul în jur ardea, iar duşmanii numărau cîteva sute de oameni ?... Astfel au pierit vreo cîteva zeci de oameni de ai noştri printre care şi femei... Nici n-am mai întrebat dacă nemernicii ăia trei s-au mai angajat ori ba pe vasul lui... Dracu să-i ia ! Ei, asta-i!
Slobodcikov răsuflă adînc şi se uită urît la Parsons cu ochiul său unic, injectat de sînge. Apoi a urmat:
- Noi am aflat de nenorocirea asta. Tocmai bine a venit şi un vas militar din flota rusă; Neva. I-am împresurat pe aceşti coliuji în fortăreaţa lor, dimpreună cu nevestele şi copiii lor. Ce-aii fii făcut în locul nostru, căpitane Parsons ? I-aii fii nimicit pe toţi fără a crede măcar că ai săvîrşit un păcat înaintea domnului. Aşa e ? Dar noi n-am făcut aşa, deşi, drept să-ţi spun, ne mîncau palmele de dorul răzbunării. Le-am luat coliujilor fortăreaţa lor, iar pe dînşii i-am cruţat, cu toate că s-au rugat şi triburile vecine să le fie îngăduit să-i nimicească pe coliuji şi să-i ia ca sclavi. Noi am stat şi am judecat că, chiar de s-au făcut vinovaţi de o vină mare, aceasta s-a petrecut mai mult din cauza sălbăticiei lor şi a întărîtării din partea altora. Şi iată că acum, în locul fortăreţei dărîmate, s-a ridicat una nouă, o adevărată fortăreaţă cu numele de Novo-Arhanghels şi,.de bine de rău, trăim acum cot la cot cu coliujii aceştia căutînd a preschimba în prietenie îndîrjirea ce o au din născare. Eu unul nu pornesc cu foc şi sabie împotriva indienilor de prin partea locului Să nu-şi pună Parsons nădejdea în mine în privinţa asta. Dar dacă, la o adică, vreunul din marinarii lui o mai fi în viaţă, în chestia asta il ajut, precum i-am făgăduit, ia să-i tălmăceşti toate astea lui., omului ăstuia cu frica Lui dumnezeu!

Slobodcikov se întoarse bătînd în masă cu degetele lui groase.
- Să-i transmiţi lui mister Sisoi, spuse cu răceală Parsons. care-şi recăpătase între timp întreaga stăpînire de sine, că discursul domniei sale nu m-a convins cîtuşi de puţin. Nu pot să stărui totuşi ca el să procedeze împotriva intereselor sale. Sunt gata să primesc cu recunoştinţă ajutorul său în măsura în care va putea să mi-l acorde.
- Bine! mormăi întunecat Slobodcikov după ce Semenov i-a tălmăcit cuvintele lui Parsons. Mă duc să dau dispoziţii. Timpul pare să se fi stabilit şi trebuie să ne pregătim de debarcare, Iakov ilici, tu rămii, de bună seamă, pe bord. La tunuri il las pe Kurma-cev comandant de artilerie... se descurcă el! Bricul îll vom ancora cu nădejde, la pupă şi la proră, întors cubordul spre mal. Dacă o fi să ni se întîmple ceva, preiei tu comanda şi faci cum crezi de cuviinţă, după cum se întorc lucrurile Asta-i tot
Făcîndu-i lui Parsons un semn cu capul, Slobodcikov ieşi din cabină şi scara scîrţîii jalnic sub pasul său greoi. Planul de acţiune al lui Slobodcikov era simplu. Avea la dispoziţia lui cincisprezece marinari ruşi, toţi unul şi unul. oameni păţiţi şi pricepuţi la toate. Afară de ei pe Sfîntul Nicolae mai erau şaptezeci de vînători aleuţi, marinari iscusiţi şi ageri, învăţaţi să parcurgă în caiacele lor uşoare de piele distanţe foarte mari. Erau cu toţii înarmaţi cu puşti şi mai luaseră nu odată parte la diferite încăierări. Mulţi dintre aleuţi se mai învăţaseră cu munca de mateloţi pe vas, iar şeful lor, Maxim; om mai în vîrstă, era un bun ajutor al lui Semenov şi Slobodcikov
Slobodcikov hotărî să debarce pe mal sub acoperirea tunurilor de pe bric, împreună cu nouă ruşi şi patruzeci de aleuţi. Acest detaşament trebuia să asigure ca tratativele să se desfăşoare fără primejdie. Urma ca şase ruşi să rămînă pe bord pentru a deservi tunurile bricului sub comanda bătrînului Kurmacev. Mai rămîneau pe vas şi zece vînători aleuţi, ca să le fie de ajutor tunarilor în caz că indienii ar porni la abordaj. Bricul american cu rămăşiţele echipajului său comandate de O'Hara trebuia să se ţină, cu pînzele cele mici ridicate, în apropiere de Sfîntul Nicolae , ca să-i poată veni la nevoie în ajutor cu artileria sa. Alţi douăzeci de aleuţi rămaseră pe bricul din Boston, împreună cu O'Harar_ în chip de garnizoană.
Slobodcikov se sui pe punte, scutură din cap, mişcîndu-şi pletele castanii şi dese şi trase adînc aerul în piept.
- Ce frumos cer Şi ce aer bun şi proaspăt e aici, spuse el. Scrutînd din ochi coasta mării, dădu poruncă să-i cheme la dînsul pe Kurmacev, Maxim şi Sobacinikov. În curînd toţi trei urcară pe puntea de sus. Slobodcikov le expuse planul său de acţiune.
- Ai înţeles, Maxim ? îl întrebă el pe aleutul scund şi îndesat, cu umerii laţi, care stătea în faţa lui descoperit şi îmbrăcat cu parca lui de blană. Avea un obraz fălcos, nemişcat ca de piatră. şi-l asculta atent p Sisoi, privindu-l cu ochii săi negri, puţin oblici.
- Cum să nu-nţeleg! spuse fără grabă Maxim. Trebuie să aşteptăm. Cînd ni-i face semn, om trage. Nu-i mare lucru de înţeles,
- Vezi de te ţine bine. Să te iei după Sobacinikov ; ce-o face el, asta să faci şi tu.
Sobacinikov, un bărbat vînjos cu barba aurie, cu pălărie de pîslă pe cap şi o cămaşă indiană de antilopă cu ciucuri, îii făcu cu ochiul lui Maxim şi spuse, stîlcindu-şi cu tot dinadinsul vorba :
- Eu dai semn, tu trage... Aşa-i Maximuşka ? Maxim zîmbi uşor din colţul buzelor;
- Lăsaţi glumele, spuse sever Sisoi şi se întoarse spre Kurmacev. Acesta avea o barbă căruntă, era de statură potrivită şi purta
un fel de redingotă rusească, în trei clini, cizme şi căciulă de vulpe. Kurmacev aştepta calm poruncile. Ochii săi albaştri, mult prea limpezi şi pătrunzători pentru un bătrîn. priveau atent şi cu multă vigilenţă.
- Noi doi n-avem prea multe de vorbit, Ivan Feodorovici. zise Sisoi Te las comandant peste tunuri. Procedează cum vei crede de cuviinţă, pe tine nu-i cazul să te înveţe omul. Am auzit un zvon cum că de tînăr ai fost mare meşter cu tunul, încă în Rusia .
- Să nu te încrezi în orice zvon. Sisoi Ivanici, răspunse Kurmacev calm şi cu demnitate. Cu tunurile, de bună seamă, mă pricep să umblu ; apoi am şi oameni învăţaţi. Nu-ţi fie teamă !
- Foarte bine! spuse Slobodcikov. Duceţi-vă voi doi. Sobacinikov şi cu Maxim, să-i pregătiţi pe oameni şi să revizuiţi armele, iar tu, Ivan Feodorovici, vino cu mine în cabină. Acolo o să-i explicăm toate cele prietenului nostru de la Boston.
Coborînd cu Ivan Kurmacev în cabină, Slobodcikov îl rugă pe Semenov să le servească de tălmaci, făcu loc pe o margine a mesei şi, cu ajutorul frimiturilor şi bucăţilor de pesmeţi. închipui pe ea un plan al coastei.
- Uitaţi-vă aici le spuse el. iată. grămăjoara aceasta de frimituri închipuieşte tabăra indienilor şi bărcile aflate spre stînga ei... Cîte bărci sunt acolo ? se adresă el lui Parsons.
- Bărci? La vreo zece, răspunse Parsons.
- Cam aşa ceva. La început au fost opt bărci, iar apoi au mai venit încă cinci - cu toatele sunt deci treisprezece bucăţi. Una peste alta, în fiecare barcă încap zece pînă la doisprezece inşi, aşadar trebuie să fie acolo cam vreo sută cincizeci de inşi. Grămăjoara de aici închipuieşte tabăra şi bărcile din dreapta. De dimineaţă erau aici cinci bărci, mai pe urma au mai venit încă patru. Asta face nouă, iar cu totul douăzeci şi două. Eu o să debarc indată aici. şi Slobodcikov arată cu degetul său gros tabăra din dreapta. Toţi băieţii noştri şi cu tine, dacă o fi să vii cu noi, să vă ţineţi alături de locul unde se sparg valurile. De bună seamă, trebuie să aveţi armele pregătite şi să fiţi cu ochii în patru! La o adică, treizeci de oameni să tragă, iar ceilalţi douăzeci să încarce. Ei, să nădăjduim că o

să meargă... Cu alte cuvinte, eu am să plec singur înainte, ca să stau cu ei de vorbă. întru întîmpinarea mea vor ieşi căpeteniile lor, vreo patru, cinci inşi.
- Cum, vreţi să mergeţi singur? Aceasta nu se poate! spuse enervat Parsons Vă vor ciurui cu cuţitele ori vă vor lega cobză mai înainte ca ai dumneavoastră să ducă arma la ochi.
Slobodcikov zîmbi :
- Nu mă tem de cuţitele lor, iar de legat... să-ncerce să mă lege! De bună seamă, sunt un popor viteaz, n-am ce zice, numai că mîncarea lor e doar peştele şi poamele pădureţe, iar eu mi-s hrănit cu pîine. Am crescut cu pîine. Apoi cu ce se îndeletnicesc ei ? Nu se pricep decît să tragă cu arcul şi să vîneze peşte cu cangea, pe cînd eu pînă la douăzeci şi trei de ani am tot arat pămîntul. Tocmai de aceea am atîta putere. Slobodcikov îşi întinse braţele voinice şi strînse pumnii săi de urs. Cum să mă lege ei pe mine? Ascultă mai bine şi mai departe ce-ţi zic. Cînd oi începe să stau cu dînşii de vorbă, tu să nu pierzi din ochi tabăra din stînga, auzi, Ivan Feodorovici! Şi tunurile tot într-acolo să le îndrepţi din timp. Dacă, doamne fereşte, s-ar încurca iţele, pe uscat o să ne descurcăm noi, apoi pornim cu barca spre corabie. Totul este ca cele treisprezece bărci să nu se vîre printre noi. Tu să îii ţii la depărtarea unei salve de mitralie. Numai că nu trebuie să tragi decît în caz de mare nevoie, căci ar fi păcat să prăpădeşti lumea. Ştii tu care să-ţi fie prima grijă ? Ei nu vor îndrăzni niciodată să pornească la atac frontal împotriva corabiei fiindcă sunt oameni deştepţi şi ştiu că nu pot ţine piept tunurilor ; dar dacă începem să ne retragem în caiacele noastre, îndată se vor amesteca printre noi şi atunci tu n-ai să poţi să tragi în ei, iar ei. urmărindu-ne pas cu pas, vor năvăli pe bord împreună cu noi. Şi vezi că sunt o mulţime ! Cred că trebuie să fie la vreo cinci sute de oameni inarmaţi.
TRATATIVELE
Sfatul căpeteniilor şi al celor mai vestiţi ostaşi din cele trei triburi aliate se instalase între două dune şi marginea pădurii.
La loc de cinste, sub poala unui cedru roşu, uriaş, pe o ridi-cătură de pămînt aşternută cu rogojini, şedeau cei trei şefi de trib: Kokveltan; lukkahaga şi Tiu-lu-luk. Ceva mai jos stăteau vrăjitorii; Kiullut; Cian şi Pi-ce-an; cel mai mare vrăjitor şi vraci al şigali-silor. În jurul acestor două grupuri se strecuraseră vreo patruzeci de căpetenii şi ostaşi aleşi din cele trei triburi, aşezaţi după meritele şi situaţia fiecăruia în tribul său. Feţele lor erau vopsite cu negru, alb şi roşu - culori de război, părul îll aveau legat cu mănuchiuri din ardezie
Obţinute din minerit şi împodobit cu puf de vultur, pene, legături multicolore cu frumoase modele.
Sfatul era pe sfîrşite. În mijlocul unei tăceri solemne vorbiseră şefii de trib, apoi vracii şi mulţi alţii. Cei mai mulţi şigalisi erau de părere să nu se atingă de albi, bineînţeles dacă aceştia nu vor deschide singuri ostilităţile. Se socoteau răzbunaţi prin uciderea celor douăzeci şi doi de vînători de balene. Să atace cei dintîi două corăbii înarmate cu tunuri era curată nebunie. Chiar şi în cazul în care ar repurta victoria, aceasta i-ar costa zeci, poate chiar sute de vieţi de ostaşi. Dacă însă albii vor deschide singuri ostilităţile, lucrurile se vor schimba. Atunci n-o să mai fie cazul să ţină seama nici de forţele inamicului, nici de pierderile proprii. Trebuie să învingă cu orice preţ. Şi şigalisii ştiau să lupte, după cum se şi cuvenea unor războinici din tribul lor.
Lukkahaga şi cu căpeteniile lui spuseră că au venit aici ca nişte fraţi şi aliaţi ca să îii ajute şigalisilor şi de aceea sunt gata să primească orice hotărîre a sfatului
Dupa aceasta s-a ridicat Kiullut. înalt şi slab. cu o pelerină scurtă pe umerii săi gîrbovi de bătrîn. Purta în cap o podoabă stranie din pene şi cozi de vulpe, iar pe braţe, mai sus de cot, şi pe picioarele-i slabe de bătrîn, dedesubtul genunchilor, brăţări din scoici, cu ciucuri şi clopoţei; peste obişnuita legătură ce-o purta pe şold, pusese acum, de asemenea, o cingătoare de vrăjitor cu o mulţime de amulete care sunau şi zornăiau la orice mişcare. Avea obrazul pictat cu cercuri negre şi albe încît nu se mai vedeau din el decît ochii strălucind înverşunat. Mişcările lui, însoţite de zăngănit şi zornăială, erau repezite, iar vorba aprigă şi înflăcărată. în cuvîntarea sa, Kiullut îşi vărsă întreaga ură.
Chema războinicii la luptă sfîntă. Cerea sîngele albilor şi, rostind tot felul de blesteme, îii conjura pe indieni să nu se împace cu albii. Vedeniile stîrnite de vrăjitoriile sale din ajun şi cele ce s-au perindat prin faţa lui de-a lungul orelor de nesomn din noaptea trecută, ca şi norii însîngeraţi văzuţi în zori de zi, erau aduşi drept o mărturie că bătrînul Kiullut avea dreptate.
Cuvîntarea înflăcărată a bătrînului vrăjitor făcuse o puternică impresie. Se aşează gîfîind zăngănind din amulete şi clopoţei.
După el s-a ridicat Tiu-lu-luk. Era un războinic tînăr şi zvelt, cu trăsăturile feţei mari şi energice. Însă în felul său de a fi, în toate spusele şi mişcările lui avea ceva nesincer, o notă oarecum forţată. Cuvîntarea lui fusese construită inteligent, părea plin de bunăvoinţă pentru aliaţi; dar după ce a terminat şi s-a aşezat din nou, toţi cei de faţă au rămas cu impresia unei ameninţări ascunse, ce se ghicea îndărătul cuvintelor lui. Se simţise că e supărat de faptul că majoritatea înclină spre o rezolvare paşnică a conflictului.
Oricît de impresionantă a fost cuvîntarea lui Kiullut şi oricît de serioase erau argumentele lui Tiu-lu-luk, care militase şi el pentru război, judecînd după mersul adunării, hotărîrea fusese luată.
Era chiar luată, şi Kokveltan urma s-o proclame cu glas tare; după aprobarea definitivă, această hotărîre devenea lege. Începînd de la şefii cei mai mari şi pînă la cel din urmă tînăr care îşi pictase pentru prima oară obrazul în culorile de război, toată lumea urma să se supună întocmai acestei hotărîri.

Kokveltan se ridică în picioare. Era un bărbat voinic de vreo patruzeci de ani. Avea umerii obrajilor laţi, falca de jos puternică, un nas drept şi buze subţiri în colţul cărora se zărea o cută amară. Ochii negri şi oblici ai şefului priveau hotărît şi aspru.
Ca şi ceilalţi doi şefi de trib, Kokveltan purta şi el o pelerină albă ţesută şi împodobită pe margine cu un desen complicat, în culori vii. O legătură în formă de con, cu acelaşi desen pe ea, ii reţinea părul negru în care erau vîrîte două pene de vultur. Întru-cît dialectele şigalisilor, hughilor şi kvinececeaţilor se deosebeau foarte mult între ele, vorbi în limba cinuk, pe care o înţelegeau aproape toţi, întrucît devenise limba comercială comună pentru toate triburile de la malurile rîului Columbia şi pînă în ţinuturile populate de munteni
- Fraţi şi aliaţi, spuse Kokveltan, pirogile oamenilor albi s-au oprit în faţa malurilor noastre. Nu ştim pentru ce au venit, dar bănuiesc că vor să-şi răzbune pe pîngăritorii căminelor noastre, ucişi de noi. în ochii lui Kokveltan se aprinseră scîntei de ură. Ne vom adăpa bucuroşi suliţele cu sîngele .Veneticilor. Fie ca sufletele lor să se ducă în împărăţia de sub pămînt, unde sălăşluiesc nelegiuitele suflete ale fraţilor lor Dar nu toată lumea gîndeşte ca mine. înţeleptul şef de trib lutramak! mi-a spus că Chiorul nu vrea vărsare de sînge între albi şi noi. Mulţi dintre războinici au spus aici că înverşunarea inimilor lor a fost astîmpărată de sîngele vărsat şi că dacă albii vor dori pace, să li se dea această pace. .Acesta este glasul poporului şigalisilor. Inima mea nu s-a săturat încă, nu vreau pace cu oamenii albi şi de aceea strig către voi : să nu vă în-credeţi în oamenii albi. Este mai bine să loveşti tu cel dintîi decît să primeşti o lovitură pe neaşteptate. Dar vă făgăduiesc să-mi stăpînesc inima şi să păşesc pe calea păcii dacă aceasta o doreşte poporul şigalisilor. De bună seamă voi pregăti totul în aşa fel încît să nu fiim luaţi prin surprindere şi, la cel mai mic semn de înşelăciune, să putem lovi în duşman şi să-l nimicim.
Un freamăt de aprobare trecu printre ascultători şi Kokveltan îşi frecă fruntea în semn că mulţumeşte celor de faţă pentru încrederea acordată. Apoi explică adunării planul său de acţiune.
Avea la dispoziţie aproape trei sute de războinici şigalisi, şaptezeci de kvinececeaţi şi patruzeci şi ceva de hughi. îşi făcuse, o bună socoteală, zicînd că albii vor fi nevoiţi în orice caz să coboare pe mal şi, tocmai de aceea, îşi aşezase forţele principale în centru, între tabăra kvinececeaţilor, care se afla mai spre miazănoapte, şi cea a hughilor, mai la miazăzi de acest centru. Întărise ambele tabere prin detaşamente de şigalisi care sosiseră la aliaţii lor cu pirogi de luptă.
Planul lui Kokveltan coincidea cu prevederile lui Slobodcikov. într-adevăr, în cazul unei încăierări cu albii. Kokveltan avea de gînd să-i zdrobească pe cei debarcaţi cu ajutorul grupării sale centrale, apoi să-i atace din flancuri, pe pirogi de luptă venind dinspre ambele tabere aliate, să-i urmărească îndeaproape pe albii în retragere, pătrunzînd împreună cu ei pe corăbii şi să pună mîna pe acestea, după ce vor fi nimicit tot echipajul.
Totul fusese pregătit cu mult înainte de amiază. În marginea pădurii, acolo unde dunele ajungeau pînă pe sub poala ei, stăteau adăpostiţi aproape două sute de războinici indieni gata de luptă. Tot aici se aflau şi cei trei şefi de trib împreună cu Kiullut. În tabăra kvinececeaţilor şi a hughilor războinicii îşi pregătiseră pirogile împodobite şi şedeau acum pe nisip gata să intre în acţiune la primul semnal.
Soarele se înălţa tot mai sus pe cerul senin, aproape fără nori,
aprinzînd mii de scîntei pe faţa oceanului. Aproape de amiază, dinspre promontoriu se Întoarseră cu bine pe bricul rusesc caiacele de vînători. Pe ambele corăbii se stîrnii mişcare. Sute de ochi negri priveau cu încordată atenţie de pe mal atît cît le era cu putinţă. Rămase aici nemişcat, ancorat la pupă şi la proră.
Bricul american îşi ridicase velele şi acum manevra încet folosind orice adiere cît de slabă a brizei. Pe la amiază, o flotilă întreagă de caiace şi două bardare mari se desprinseră de bordul bricului Sfîntul Nicolae şi porniră spre mal. Ruşii şi aleuţii se apropiară fără grabă de locul unde se spărgeau valurile. Trecînd cu bine această limită, debarcară pe nisip. O parte din ei rămase pe lîngă bărci, în timp ce vreo treizeci de inşi porniră înainte. La vreo două sute de paşi de tabăra hughilor se opriră în poziţie de luptă cu armele pregătite. era aici şi Parsons, palid, dar ţinîndu-se bărbăteşte, şi nervosul Sobacinikov, Maxim cel plin de sînge rece şi Slobodcikov, însufleţit şi voios. Purta un caftan rusesc şi cizme. Era în capul gol şi părul său des şi negru fîlfîia răscolit de un vîntuleţ uşor. În mîinile lui puternice, flinta grea de soldat părea o jucărie.
- Ei, cu dumnezeu înainte, spuse el, scrutînd coasta mării Vedeţi să nu vă daţi în petic, băieţi.
Ieşii înainte din rîndul tovarăşilor pregătiţi de luptă, mătăhălos, mai înalt cu un cap ca oricare dintre ei. Se opri, îşi mută arma în mîna stîngă, vîrî două degete în gură şi scoase o fluierătură de haiduc atît de puternică încît păsărelele, care pînă atunci alergaseră pe nisip fără pic de teamă, se ridicară stol şi zburară, înspăimântate. Ridicîndu-şi apoi cu amîndouă mîinile arma deasupra capului, Sisoi o arătă indienilor, apoi o puse pe nisip, desprinse de la cingătoare sabia lui veche de cazac, o puse alături şi porni încet în direcţia taberei hughilor
Parsons se repezi după el, îl ajunse din urmă, îll apucă de mî-necă şi-i spuse emoţionat :
- Mister Sisoi, este o nebunie ! Vă rog să vă schimbaţi ho-tărîrea.
Sisoi înţelegea foarte puţin englezeşte, dar pornirea lui Parsons fusese atît de grăitoare încît nici n-a mai fost nevoie de tălmaci. Puse cu blîndeţe mîna lui uriaşă pe umărul americanului pirpiriu :
- Ei lasă, lasă ! Doar nu-i pentru prima oară, spuse el liniştitor şi-l răsuci binişor pe Parsons în loc, făcîndu-i semn să plece îndărăt spre oamenii lui

Cu un semn de neputinţă şi ridicînd din umeri, Parsons se supuse în silă şi Slobodcikov porni fără grabă înainte, frămîntînd nisipul cu cizmele lui şi aruncînd în juru-i priviri cercetătoare. După ce a străbătut jumătate din distanţa dintre tabăra indienilor şi oamenii lui, se opri în loc.
Dinspre marginea pădurii, pe plaja întinsă, aplecaţi puţin înainte şi păşind uşor pe nisip cu picioarele lor desculţe, veneau spre Slobodcikov patru indieni cu feţele pictate şi pelerine albe. Cîţiva paşi în faţa celorlalţi păşea Kokveltan, înalt şi voinic. Slobodcikov porni în întîmpinarea lor. Cînd ajunseră la o distanţă de vreo patru paşi, atît indienii cît şi Sisoi se opriră în loc.
În timp ce se apropia de ei, Slobodcikov îi studia pe indieni. Kokveltan, cu faţa lui virilă, cam butucănoasă, dar care stîrnea totuşi un involuntar respect, ca şi tînărul lukkahaga i-au plăcut amîndoi. Tiu-lu-luk aproape că nu i-a atras atenţia, dar bătrînul Kiullut l-a făcut pe călătorul acesta mult încercat să devină deodată foarte atent. Ochii vrăjitorului ardeau de o ură făţişă, iar mîinile şi le ţinea amîndouă ascunse sub pelerină ; aceasta nu i-a plăcut , deloc lui Slobodcikov.
Fără a-l pierde din cîmpul său vizual pe bătrînul vrăjitor cu ciudata lui coafură, Sisoi îşi scoase fără grabă punga lui de tutun, îşi umplu luleaua, scăpără un foc, trase un fum, apoi trecu pipa lui Kokveltan.
- Aţi venit pictaţi ca de război, spuse el în limba cinuk, pe care o cunoştea foarte bine. Dar noi nu vrem război, Ia mai bine fumează şi tu şi să ajungem la o bună înţelegere, adăugă el în ruseşte, făcîndu-i, plin de voie bună, cu ochiul lui Kokveltan.
Acesta îl ascultă atent, şovăi o clipă, apoi întinse mîna ca să ia luleaua
Dar nici nu apucă s-o atingă, cînd deodată Kiullut, desfăcîndu-şi brusc pelerina, scoase un strigăt de luptă, se repezi la Slobodcikov şi-l lovi din răsputeri în piept cu cuţitul său de piatră. Se auzi un zgomot surd de metal. Lovitura fusese atît de puternică încît voinicul navigator rus se clătină, dar rămase în picioare.
Lui Kokveltan îi scăpă o exclamaţie guturală de uimire.
Se petrecuse ceva de neînţeles. Lovindu-se de pieptul lui Sisoi, cuţitul de piatră a lui Kiullut se făcuse ţăndări. Kiullut sări îndărăt cu o expresie de deznădejde şi spaimă în obraz. Nu ştia deloc ce este o platoşă de oţel, pusă sub cămaşă şi haină.
Tiu-lu-luk ridică şi el cuţitul ca să lovească. Printr-o mişcare ageră, Sisoi ii prinse mîna în degetele sale groase şi puternice ca de fier şi o strînse atît de tare încît tînărul şef de trib scăpă cuţitul jos. Slobodcikov îl împinse la o parte şi-I spuse lui Kokveltan cu un glas care se frîngea de emoţie :
- Este o trădare !
- Ba nu; o prostie şi o samavolnicie îii răspunse Kokveltan.
Îii porunci printr-un gest lui Tiu-lu-luk să plece, apoi, întorcîn-du-se cu faţa către războinicii indieni care se puseseră în mişcare, strigă cu un glas sonor care se auzi pînă departe ca toată lumea să rămînă pe loc.
Toate acestea se petrecuseră cu o repeziciune atît de mare încît numai foarte puţini dintre ruşi şi aleuţi au apucat să priceapă cele întîmplate şi să se repeadă în ajutorul lui Slobodcikov. Ochii lui Par-sons străluceau de bucurie. I se părea că încă puţin şi se va în-cinge o bătălie, ruşii vor fi atraşi fără să vrea în luptă şi vor fi nevoiţi să răzbune moartea marinarilor americani.
Dar Sisoi se întoarse şi le porunci tuturor cu un glas tunător să nu se mişte din loc, dar să fie cu'ochii în patru. Tiu-lu-luk se aplecă, îşi ridică cuţitul de jos, trăgînd spre Slobodcikov cu coada ochiului ; în privirea lui se citea o spaimă superstiţioasă. Apoi se îndreptă din şale şi, aruncîndu-i lui Kokveltan o căutătură de lup, porni spre tabăra sa, înfăşurat în alba-i pelerină.
lukkahaga şi Kokveltan se uitau cu respect şi teamă la voinicul navigator. La omul acesta totul era neobişnuit pentru ei; statura lui de uriaş, faţa urîţită de înspăimîntătoarea cicatrice, barba neagră şi deasă care-i creştea aproape de sub ochi, dar mai cu seamă invulnerabilitatea Lui supranaturală şi curajul său.

— Eşti un mare vrăjitor I spuse şeful de trib al şigalisilor,
— neputîndu-se hotărî să ia din mîna lui Sisoi luleaua aprinsă pe care acesta i-o întindea, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic.

Slobodcikov se ciocăni în piept cu osul degetelor îndoite. De sub haină se auzi zăngănit de metal.
- Ba deloc. Avem numai noi aşa, o mică şmecherie. Nu sunt vrăjitor. Nu-ţi fie frică, spuse el zîmbind
- Kokveltan nu cunoaşte frica ! răspunse semeţ şeful şigalisilor. Stăpînindu-şi vitejeşte tremurul lăuntric, luă luleaua cu o nînă fermă, trase de cîteva ori în piept şi i-o trecu lui lukkahaga. Acesta făcu acelaşi lucru şi întinse lui Slobodcikov luleaua. După emoţia prin
care trecuse, Sisoi trase cu plăcere fumul în piept.
- Al naibii moşulică ! mormăi Slobodcikov în ruseşte uitîndu-se cu neîncredere la Kiullut care bolborosea şi ţipa, făcînd gesturi ciudate, cu figuri de farmece : cînd sufla în direcţia lui Slobodcikov, cînd dădea din mîini, scuturîndu-şi cu zgomot clopoţeii şi amuletele. Pelerina albă ii lunecase de pe umeri, iar lumina puternică a soarelui scălda acum trupul său uscat de bătrîn, împodobit cu o mulţime de amulete.
Pentru orice eventualitate - cine ştie ce blestemăţie s-ar mai putea întîmpla - Slobodcikov scuipă peste umărul stîng, făcu semnul crucii şi spuse lui Kokveltan :
- Mai bine i-ai spune moşului să se care de aici că ne încurcă. Kokveltan se uită la Kiullut. Descîntecele bătrînului vrăjitor îl

liniştea şi-i dădeau puteri; Nădăjduia că aceste descîntece vor triumfa asupra puterii magice a Chiorului.
- Este un mare vrăjitor al ţării noastre, spuse el, şi în glasul său se simţea o adîncă stimă pentru Kiullut. Nu pot să-i dau poruncă.
Slobodcikov oftă amărît.
- Fie şi aşa, vrăjeşte acolo cît vrei, diavol bătrîn ! bombăni el pe ruseşte. Trecînd apoi în limba cinuk, se adresă lui Kokveltan :
- Să stăm pe nisip şi să vorbim!
Slobodcikov şi cei doi indieni se aşezară. îşi trecuseră rînd pe rînd luleaua şi trăgeau din ea.
între timp bătrînul Kiullut continua să vrăjească ca să alunge . şi să conjure puterile magice ale vraciului rus cu un singur ochi. Făcînd aceasta, se retrăgea încet de-a-ndaratelea spre poala pădurii. Sufletul său fremăta de groază şi deznădejde. Adunîndu-şi întreaga vitejie şi voinţă, vrăjea înainte, simţind că se află acum pe ruinele fostei sale puteri. Exista pe lume un vrăjitor atît de mare de pieptul căruia cuţitul său de cremene, vrăjit şi sfinţit, s-a zdrobit ca un ţurţure fragil de gheaţă de o stîncă de granit ! Pe umerii bă-trîni ai lui Kiullut se abătea o nenorocire după alta.. Bătrînul nădăjduise că, după ce-l va fi omorît pe Chiorul, va reuşi să semene spaimă printre tovarăşii acestuia şi să-i ridice pe cei de un neam cu el la luptă. Crezuse că, după lovitura lui de cuţit, se va stîrni o mare încăierare în care indienii vor repurta victoria ce i-o vestiseră norii din zorii zilei. Şi iată că acum toate planurile lui şi toate încercările de a ghici viitorul erau zădărnicite.
Se retrăgea de-a-ndaratelea spre pădure, vrăjind şi rostind în neştire formule magice Sufletul său simplu şi naiv era în întregime stăpînit de noţiunile spirituale care domneau în tribul său. Sucul de plante pe care obişnuia să-l bea ca să cadă în extaz îii dădea o stare
de beţie şi-i provoca visuri zbuciumate şi pline de vedenii. Vrăjitoriile şi salturile sale nebuneşti îii dădeau ameţeli şi-l aduceau pînă la pierderea cunoştinţei. Toate acestea îl întăreau în credinţa că este înzestrat cu puteri supranaturale şi că poate comunica cu duhurile. Ţinea minte tot felul de semne care-i îngăduiau să prezică, mai bine decît oricare altul, vremea; sosirea peştelui; epocile cînd rădăcinile şi fructele ajungeau la maturitate. Uneori prezicerile lui Kiul-lut se împlineau întocmai şi aceasta ridica şi mai mult autoritatea- bătrînului vrăjitor, încrederea în el a celor din neamul său şi adînca lor convingere că bătrînul este înzestrat cu o înţelepciune supranaturală. Era sincer şi fanatic, devotat chemării sale, cu totul dezinteresat, incapabil de înşelăciune conştientă - de' care dăduseră dovadă mulţi alţi vrăjitori, ca, de pildă, lacomul Cian, şamanul hughilor. Cu atît mai înspăimîntătoare şi iremediabile ii păreau lui Kiullut loviturile aduse acum puterii sale spirituale.
Lohlox se ridică foarte îngrijorat de la locul unde stătuse la pîndă şi se apropie de tatăl său adoptiv.
- Lohlox... Aprinde un foc acolo, în poiană... ca întotdeauna... Să-mi pregăteşti mai multă zeamă de fructe pentru o vrăjitorie mare... îngăimă Kiullut cu o voce care se frîngea. Dînd din timp în timp din mîini şi suflînd în direcţia lui Slobodcikov, Kokveltan şi lukkahaga, care se zăreau în depărtare, pe nisipul alb şi strălucitor, vrăjitorul se îndreptă în urma lui Lohlox, spre umbra străvezie şi tihnită a pădurii înalte de cedri, ca să-şi continue netulburat farmecele în poiana tainică a şigalisilor.
între timp, Slobodcikov purta tratative cu şefii de trib indieni. După ce a fumat cu ei laolaltă luleaua, era convins că nu vor îndrăzni să-l atace: se temeau acum să-i facă rău lui Slobodcikov,
deoarece acesta ar putea să le pricinuiască rău şi lor acum; conform concepţiilor lor, aveau în piept acelaşi suflet al fumului de tutun. Tocmai de aceea, nemaitemîndu-se de vreo trădare. Slobod-cikov îi chemă pe Parsons şi pe Maxim, care puteau să-i fie de folos în timpul convorbirilor, întrucît cunoşteau mai bine decît el limba cinuk.
Drept răspuns la mustrările pe care i le adresă Slobodcikov în legătură cu perfida asasinare a marinarilor albi, Kokveltan vorbi cu o mînie stăpînită. Spuse că bătrînii satului îi primiseră pe albi ca pe nişte fraţi buni, le dăduseră Loc pentru tabără şi le ajutaseră să taie lemne. Apoi a vorbit despre jafurile şi silniciile săvîrşite de vînătorii de balene.
Fruntea lată a Lui Sisoi se învineţi de mînie, ajungînd de culoarea cicatricei sale.
- Ia te uită ce mîrşăvie! făcu el supărat, uitîndu-se cu mustrare la Parsons. Bine. N-o să vă judec pentru acest lucru, spuse el lui Kokveltan, amestecînd cuvintele ruseşti cu cele din limba cinuk. Cum îţi vei aşterne, aşa vei dormi. Numai un singur lucru să-ţi spun, Kokveltan, dînşii sunt de pe la Boston - şi Sisoi desenă pe nisip un steag american - iar noi suntem ruşi. Sunt două triburi deosebite, cum ar fi şigalisii şi, să zicem, piskv/alii. Dacă oamenii mei s-ar deda la jafuri, i-aş spînzura pe toţi de catarge. Vrem să trăim în pace cu oamenii de pe aici. Nu vreau să-mi fac păcate zicînd că toţi cei de la Boston sunt deopotrivă cu ăia cărora le-aţi făcut seama. Mai sunt printre ei şi oameni de treabă, dar pentru toţi nu-mi bag mîna în foc Pentru un singur lucru mă pun chezaş: că ai noştri nu vor face niciodată nici un fel de blestemăţii pe malul acesta. Pentru aşa ceva jupuim pe oricare de viu.
Am vorbit pe înţelesul vostru ? întrebă el.
Kokveltan dădu din cap. lukkahaga îl ascultase cu atenţie pe Chiorul.
- Acum altă chestiune, ia să-mi răspundeţi voi cu mîna pe inimă: i-aţi omorît voi pe toţi ăia ori mai ţineţi pe vreunul prizonier ?
Cu capul uşor aplecat, Kokveltan se silea să prindă întocmai înţelesul cuvintelor. După ce înţelese, scutură din cap atît de energic încît i se mişcară toate penele de vultur din legătura conică de pe cap. Spuse cu un gest hotărît I-am omorît!

- Pe toţi! Nici unul n-a mai rămas în viaţă!
Şi pe faţa lui întunecată trecu un zîmbet de cruzime. Parsons strînse din dinţi. Pricepuse după gesturi despre ce era vorba
Convorbirea fu întreruptă de un mic incident. Kokveltan aruncă întîmplător o privire în direcţia taberei hughilor şi pe faţa sa îii trecu o expresie de uimire.
- Ce-i asta ? întrebă el adresîndu-se lui lukkahaga. Slobodcikov privi şi el îngrijorat în aceeaşi direcţie. Hughii îşi coborau pirogile pe apă. Bărcile şigalisilor care veniseră dimineaţa în ajutorul lor rămîneau şi mai departe pe mal.
Dîndu-şi seama de cele ce se petrec, lukkahaga spuse:
- Tiu-lu-luk ne părăseşte.
Ruşii se neliniştiră puţin, dar pirogile hughilor porniră dintîi spre miazăzi, apoi cotiră brusc spre nord, ocolind pe departe corăbiile albilor. Dîndu-şi seama de toate împrejurările care precedaseră această plecare, Slobodcikov se linişti.
- Prost aliat mai ai, îii spuse el lui Kokveltan.
Acesta ridică doar din umeri aruncînd o privire plină de dispreţ în direcţia flotilei hughilor, care se depărta. Puteau acum să-şi continue convorbirea. De altfel, Slobodcikov nu se îndoia că Kokveltan îii spusese tot adevărul şi că indienii nu mai aveau la ei nici un prizonier. Totuşi, ca să înlăture orice umbră de îndoială, propuse ;
- Aş da pentru fiecare marinar viu un preţ bun drept răscumpărare!
Ştia că dacă indienii ar mai fii avut la ei prizonieri, ar fii consimţit negreşit ca aceştia să fie răscumpăraţi. Nu puteau trage cine ştie ce foloase de la prizonieri, iar obiectele de fier căpătate în schimbul lor. le păreau indienilor de nepreţuit.
Dar Kokveltan clătină din cap:
- N-avem la noi nici un marinar viu. Nici unul. Continuarea tratativelor nu mai avea nici un rost. Galben la faţă, Parsons se ridică în picioare
- Plec, spuse el. Dar nu consider afacerea încheiată. Mă mai întorc aici!
Se înclină rece în faţa lui Slobodcikov şi porni spre mal.
Slobodcikov, Kokveltan şi lukkahaga au mai fumat încă o lulea, au făcut schimb de daruri şi şi-au dat reciproc asigurări cum că între ei nu mai există de acum încolo nici o duşmănie. După aceasta, Slobodcikov şi cu tovarăşii săi se inapoiară la bric, iar indienii plecară spre tabăra lor. Pe la orele patru după amiază, cînd a început să bată vîntul, cele două bricuri au ridicat ancora şi au plecat.

Plecarea lui LOHLOX
Cîtă vreme corăbiile au mai zăbovit în faţa coastei, chiar şi atunci cînd şi-au ridicat pînzele şi au pornit-o spre larg, războinicii indieni erau pregătiţi de orice, nefiind siguri că totul s-a terminat chiar atît de paşnic. Se şi aflase însă că a doua zi tribul şigalisilor face o mare petrecere, iar Kokveltan a spus în auzul tuturora că-i pofteşte la petrecere pe toţi ostaşii săi şi pe aliaţi
Războinicii supravegheau mişcările corăbiilor, iar bătrînul Kiullut vrăjea într-o poieniţă din pădure. Kokveltan îl invitase pe lukka-haga în casa lui ca să-şi mai refacă puterile. Trimise războinicilor kvinececeaţi o gustare îmbelşugată. lukkahaga porni alături de Kokveltan spre satul şigalisilor. Drumul într-acolo trecea între dune şi marginea pădurii. Malul se înălţa treptat. În cele din urmă, deasupra rîpei din faţa lor se arătară casele mari ale şigalisilor semănînd la înfăţişare cu acelea ale kvinececeaţilor. Kokveltan şi lukkahaga trecură pîrîul pe două bîrne şi suiră spre locul unde erau aşezate casele
Satul era pustiu căci femeile şi copiii plecaseră în interiorul ţării, în alte sate. Acasă nu mai rămăseseră decît cîteva bătrîne lăsate ca să le gătească războinicilor. Printre ele era şi mama Lui Kokveltan.
Era o bătrînă de statură impunătoare, cu privirea ochilor săi oblici tot atît de inteligentă ca şi a fiului el - şeful tribului. Purta o pelerină scurtă de lînă; părul negru, cu foarte puţine fire cărunte, era împletit în două cozi în faţa urechilor, iar în spate îi cădea liber pe umeri. Prin buza inferioară, care-I atîrna mai jos de bărbie, era trecută o podoabă de os, mare cît o farfurioară. Bătrîna îl primi pe lukkahaga şi strigînd doi sclavi, un bătrîn şi o bătrînă, le porunci să întindă rogojini sub pinul de pe faleză. De aici se deschidea o privelişte întinsă asupra oceanului şi a întinderii nesfîrşite de plajă nisipoasă care se pierdea în negură... De aici se vedeau bine şi cele două corăbii.
În timp ce bătrîna mamă a lui Kokveltan le gătea singură masa şi prăjea în frigare, deasupra unui foc de lemne, bucăţi de peşte proaspăt, cei doi şefi de trib stăteau pe rogojini şi priveau în tăcere zările.
- lukkahaga, făcu Kokveltan, poporul şigalisilor şi cu mine nu vom uita niciodată cît de nobil ne-ai venit în ajutor în clipele de cumpănă.
lukkahaga făcu un gest, vrînd parcă să înlăture aceste vorbe şi răspunse:
- Suntem vecini şi trebuie să ne ajutăm între noi. Dezbinarea nu face decît să ne slăbească, iar prietenia sporeşte puterea ambelor triburi.
Un timp mai schimbară între ei amabilităţi de acelaşi fel, apoi Kokveltan începu să aducă vorba, mai de departe şi despre altele. Pomeni de tatăl Lui lukkahaga, lăudîndu-i, pe bună dreptate, marea îndemînare la vînătoarea de

balene. Apoi mai pomeni şi despre respectul ce-l are faţă de lutraraaki, căpetenia cea mare a tribului kvinececeaţilor. Şi, în sfîrşit, spuse:
- Să nu mi-o iei în nume de rău, lukkahaga, dar vreau să te întreb un lucru care s-ar putea să ţi se pară jignitor. Ceea ce mă face să-ţi pun această întrebare, nu este simplă curiozitate.
- Întreabă-mă, Kokveltan, spuse tînărul şef de trib. Cred că nu vrei să-mi aduci vreo jignire nemeritată.
- Ai o soră cu numele de Hulaghit. Am auzit despre ea mult bine; Un singur lucru mă minunează : de ce n-o fi purtînd podoabă la gură şi cercei în urechi ?
lukkahaga îşi plecă ruşinat ochii. După părerea lui, gura nepocită a Hulaghitei şi urechile ei micuţe, nedeformate de perforare şi greutatea cerceilor, o făceau urîtă. Şi cît de tare suferea din cauza acestei urîţenii însăşi Hulaghit, ca şi bătrîna La ia. Dar ce era de făcut ? Aceasta era voinţa duhurilor.
- Cînd s-a născut Hulaghit, spuse lukkahaga, în satele kvinececeaţilor copiii mureau de o boală înspăimîntătoare. Ca de obicei, bătrînul Kiullut a făcut farmece ca să afle de la spiritele strămoşilor ce nume să-i dea micuţei nou născute. Duhurile i-au pus numele de Hulaghit şi au spus că fetiţa este sortită să rămînă în veci o pocitanie, cu buze netăiate, fără cercei în urechi. Atunci molima ne va părăsi satul şi
nu se va mai întoarce niciodată la
noi, atîta vreme cît buzele şi urechile lui Hulaghit vor rămîne neatinse. N-a fost uşor să fie primită o asemenea jertfă, dar tata şi mama s-au învoit spre binele tribului nostru, iar fetiţa a rămas fără podoabele pe care le poartă oricare altă femeie. Cînd s-a făcut mare şi a aflat care este pricina acestei groaznice deosebiri dintre ea şi tovarăşele ei de joacă, Hulaghit s-a mîngîiat la gîndul că frumuseţea i-a fost jertfită pentru binele poporului ei iubit... Are o inimă vitează şi este o fiică credincioasă poporului ei, încheie lukkahaga cu amărăciune, dar şi cu mîndrie.
Kokveltan îşi puse mîna pe genunchiul lui lukkahaga.
- Este o jertfă nobilă care răscumpără orice; spuse el.
Mîncarea a fost adusă. Era minunată. În două vase mici, rădăcini murate din recolta anului, o băşică de focă cu icre, un blid mare de lemn cu grăsime de balenă amestecată cu tot felul de fructe de pădure, cîţiva somoni făcuţi pastramă, cartofi copţi pe o bucată de coajă de copac. Kokveltan îl pofti pe oaspetele său să treacă la mîn-care şi cei doi şefi de trib flămînzi începură să înfulece cu poftă.
Lui lukkahaga îi plăceau foarte mult rădăcinile murate; erau primele din recolta nouă pe care le gusta anul acesta. Tocmai de aceea, mai înainte de a începe mîncarea, îşi plecă fruntea şi adresă încet rădăcinilor rugămintea de a nu-i face nici un rău, ci dimpotrivă de a-l ajuta, a-i inzeci puterile şi a-l face mlădios şi rezistent întocmai ca şi mlădiţele care ar fi crescut din aceste rădăcini.
Între timp bătrîna sclavă le-a servit bucăţi de somon prăjit pe nişte beţişoare şi atît Kokveltan cît şi lukkahaga le-au mîncat cu mare poftă, lingîndu-şi lacom degetele grase.
Deodată, în timp ce plescăiau şi mestecau de zor, Kokveltan ridică fruntea de parcă i-ar fi dat prin gînd o idee nouă.
- Hei, lukkahaga! spuse el. L-ai văzut pe Mautk, fiul fratelui meu ?
lukkahaga puse la loc cartoful ce-l luase în nînă şi rosti cu căldură.
- Da, l-am văzut pe Mautk. Gura lumii spune că este un ostaş viteaz. Pe toată coasta noastră nu e familie care să-i refuze să-i dea fata lor de soţie.
Kokveltan dădu satisfăcut din cap. Propunerea Lui fusese primită, putea deci acum să înceapă peţitul oficial, după datinele ţării, fără teama de a primi vreun refuz. Cei doi şefi de trib n-au mai atins această problemă rezolvată şi şi-au văzut de mîncare.
Masa se apropia de sfîrşit. Soarele lumina rogojina cu mîncărurile aşezate pe ea. Deodată, o umbră căzu pe cei care mîncau. Kokveltan văzu un războinic tînăr, lat în umeri, cu o faţă virilă şi frumoasă.
- E Lohlox, spuse lukkahaga.
- Ia loc alături de noi, Lohlox! i se adresă prietenos tînărului şeful şigalisilor. Ia loc şi gustă din mîncarea noastră.
Dar Lohlox refuză orice mîncare.
- Am fost trimis de Kiullut la şefii triburilor ca să le împărtăşesc voinţa duhurilor, spuse el.
- Dar unde este acum venerabilul tău tată ? întrebă lukkahaga.
- Sufletul lui Kiullut nu s-a întors de-a binelea în trupul său. Vine şi pleacă iar. Trupul lui Kiullut stă întins în poiana sfîntă a şigalisilor, răspunse Lohlox.
- Te ascultăm, Lohlox, spuse Kokveltan oprindu-se din mîncat şi ştergîndu-şi mîini le de rogojină.
- Cînd sufletul lui Kiullut s-a întors pentru cîteva clipe în trupul său, el mi-a spus : Du-te la şefi - cu toate că ochii lui Kiullut erau închişi, iar dinţii încleştaţi. Du-te la şefii de trib şi spune-le că furtuna se va stîrni în cel mult două zile. Războinicii lui lu-tramaki să pornească chiar diseară spre casă pentru ca furtuna să nu-i apuce în largul oceanului. lukkahaga şi cu ostaşii săi să nu zăbovească pe aici peste asfinţitul de mîine. Tatăl meu şi cu mine pornim chiar astăzi împreună cu ostaşii lui lutramaki. Ne vor duce pînă la gurile rîului nostru şi ne vor lăsa acolo.

Cei doi şefi de trib primiră cu toată încrederea importanta veste adusă din partea duhurilor. Părea demnă de crezare, cu atît mai mult cu cît, într-adevăr, se apropia timpul furtunilor de toamnă.
lukkahaga şi Kokveltan se apucară îndată să se pregătească în vederea îndeplinirii poruncilor primite de sus. Cel mai în vîrstă dintre războinicii lui lutramaki a fost încunoştinţat de călătoria ce-i aştepta şi a început imediat împreună cu tovarăşii săi, să examineze şi să pregătească cele două pirogi ale lor în vederea unei călătorii îndelungate. Războinicii trebuiau să vîslească două zile şi două nopţi în şir ca să poată ajunge în satul lor la timp, înainte de dezlănţuirea furtunii.
Fără să mai aştepte petrecerea cea mare, Kokveltan împărţi daruri tuturor războinicilor. Întrucît Kiullut nu-şi venise în fire (ba aiura, ba dormea), în aşteptarea întoarcerii depline a sufletului său în trupul vrăjitorului, războinicii lui lutramaki s-au culcat la umbra pădurii de cedri. Lohlox le făgădui că, pînă la apusul soarelui, tatăl său adoptiv va fi pus pe picioare. Aşa s-a şi întîmplat: în timp ce soarele era jos deasupra orizontului, bătrînul vrăjitor îşi reveni definitiv în fire şi Lohlox îl ajută să ajungă la bărcile lui lutramaki.
Toţi kvinececeaţii şi toţi şigalisii se adunaseră ca să-i petreacă pe cei care plecau. O mulţime numeroasă de indieni, gătiţi cu ce aveau mai bun şi pictaţi în toate culorile, se strînseseră pe nisipul luminat de soarele care scăpăta spre apus. Kiullut, Lohlox şi toţi ostaşii lui lutramaki se aşezară în bărci încă de pe uscat. Urmînd obiceiurile ospitalităţii, şigalisii au pornit spre apă purtînd piroga pe braţe.
Mergînd alături de pirogă care se legăna greoaie pe braţele şigalisilor, care abia o puteau duce, lukkahaga ii făcu cu degetul semn lui Lohlox. Cînd tînărul războinic se aplecă spre el, îi şopti la ureche :
-; Spune-i Laiei să se pregătească. În curînd, şigalisii vor veni s-o peţească pe Hulaghit a noastră.
Pentru Lohlox ştirea aceasta a fost ca o lovitură de măciucă. Una era să se teamă că-l va lovi o durere şi alta să audă că această durere e de neînlăturat. lukkahaga nu-şi dădu seama ce lovitură i-a dat prietenului său din copilărie. Se opri în apa pînă la genunchi, în bătaia valurilor înspumate şi făcu voios semne celor care plecau.
Războinicii lui Lutramaki vîsleau cîntînd sacadat şi monoton:
lu-ha I
Ekka-ha I
Şi pirogile a unecau iute pe valuri. După ce soarele s-a ascuns, iar oceanul s-a întunecat, pirogile cele repezi ocoliră promontoriul.
Culcat comod pe fundul pirogii, Kiullut se căznea să nu adoarmă pentru ca sufletul său să nu se rătăcească în întuneric de trupul ce călătorea în barca purtată de valuri.
Rezemat de bord, Lohlox stătea cufundat în gînduri triste. Ce era de făcut ? Îşi iubea cu înflăcărare tribul şi-i era pe deplin devotat. Şi iată că legile tribului îi răpeau fericirea, îii răpeau toată bucuria vieţii. Iar în afară de trib, îl aştepta sclavia ori moartea. Ce putea face ?
Nici nu băgă de seamă că noaptea a trecut şi se dezmetici numai în clipa cînd, aruncată de un val, piroga scrîşni cu carena ei pe nisip.
Sărind în apa îngheţată care ardea ca focul, Lohlox ii ajută pe ceilalţi să tragă piroga la ţărm.
Luna nouă coborîse jos de tot deasupra liniei frînte a munţilor şi lumina slab oceanul şi stîncile de lîngă mal. Se vedea foarte puţin, dar Lohlox ghicea de minune împrejurimile. Cunoştea aici din copilărie orice tufă, orice piatră.
Lăsîndu-i pe Lohlox şi Kiullut pe mal, pirogile lui lutramaki alunecară în unda mării care venise în întîmpinarea lor şi, în curînd, dispărură din vedere. Numai cîntecele vîslaşilor se mai auziră un timp prin vuietul valurilor. Kiullut şi Lohlox rămaseră singuri pe malul pustiu.
Inima lui Lohlox era plină de dor şi-l trăgea spre casă, spre satul natal. Dar Kiullut hotărî să facă un popas în pădure ca să se odihnească pînă dimineaţa lîngă foc. Lohlox se învoi, fiindu-i milă de bătrînul istovit.
Instalat comod lîngă foc de către fiul său adoptiv, Kiullut adormi adînc, iar Lohlox căzu pe gînduri. Nu-i mai rămăsese decît un singur lucru : să-l omoare pe Mautk, apoi pe Hulaghit, iar la urmă să-şi facă seama. Se vor duce atunci toţi în împărăţia morţilor, iar
acolo sufletele înţelepte ale strămoşilor le vor hotărî cele ce nu se puteau hotărî aici, pe pămînt. Hulaghit! va primi cu bucurie moartea, îşi zise Lohlox. Ea nu vrea să-i fie soţie lui Mautk...
În jurul lor întunericul se făcea tot mai des. Focul aproape că se stinsese, nu mai rămăsese decît jăraticul mocnind pe sub cenuşă. Dar Lohlox nu luă aminte la aceste lucruri, fie gîndindu-se la tovarăşa jocurilor sale de copil şi de tînăr, fie căutînd să-şi închipuie ce-i aşteaptă în ţara morţilor.
Kiullut se trezi, ca întotdeauna, puţin înainte de revărsatul zorilor. Contururile copacilor din jur se vedeau acum din ce în ce mai limpede. Somnul îl întărise pe bătrîn. Se uită la Lohlox şi pricepu că tînărul n-a închis o clipă ochii. Kiullut fu uimit de expresia figurii lui obosite, plină de deznădejde. Şi din nou sufletul bătrînului vraci se umplu de amărăciune. Aşadar farmecele sale din ajun n-au servit la nimic. Voinţa forţelor misterioase care-i stăteau împotrivă se dovedise a fi mai puternică.
Bătrînul se uită mult timp la Lohlox, gîndindu-se la soarta fiului său adoptiv. Glasul inimii îl făcu să-ghicească singura ieşire pe care o găsise Lohlox. Şi la acest gînd se înspăimîntă.
Oare într-adevăr Mautk, Hulaghit şi Lohlox trebuiau să moară?

- Fiule, ceea ce ai gîndit să faci este un lucru rău, spuse Kiullut, aşezîndu-se pe vine şi întinzînd spre jeratic mîinile sale îngheţate.
Lohlox tresări. Faţa lui luă o expresie închisă şi mohorîtă. Nu-şi ridică privirile spre Kiullut. Privea cu ochii micşoraţi şi răi jeraticul care se stingea treptat.
- Fiule, ascultă pe un bătrîn care-ţi vrea binele.
Ochii lui Lohlox se îngustară şi mai mult, fălcile se încleştară. Continua însă să privească stăruitor şi în tăcere tăciunii.
- îmi eşti drag, Lohlox, spuse bătrînul cu o duioşie neaşteptată, îmi eşti drag, dar cinstea ta mi-e şi mai dragă. Iar mai presus de orice îmi este scump binele tribului nostru... Mă auzi. fiul meu?
Lohlox tăcea.
- Mă auzi? urmă Kiullut. Ceea ce ţi-ai pus .în gînd să faci înseamnă nu numai o mare durere pentru bătrînul Kiullut, dar şi duşmănie neîmpăcată între două triburi, poate chiar pieirea unuia dintre ele. Va fi prilej de război lung şi fără cruţare. Iar dacă poporul nostru va scăpa totuşi cu viaţă, de-a pururea, pînă la sfîrşitul veacului, lumea va blestema în legende şi cîntece numele aceluia care a atras o asemenea nenorocire asupra tribu'ui său. Asta o vrei, Lohlox?
Bătrînul tăcu.
Lohlox îşi ridică ochii asupra lui Kiullut. .
- Dar ce vrei să fac, tată ? întrebă el aproape fără a deschide gura. Nu pot să primesc să fie soţia altuia.
- Pleacă de aici, Lohlox ! Du-te în satul lui lutramaki şi locuieşte acolo, fii un ostaş destoinic, iar eu aici îmi voi da toată osteneala, îmi voi pune în joc toată ştiinţa mea pentru ca gîndul la Hulaghit să nu te mai frămînte, să ai inima uşoară şi liberă... Nu vreau să ştiu decît că trăieşti şi te mai gîndeşti la bătrînul Kiullut...
Lohlox se aplecă şi scotoci în foc ; cenuşa sură se ridică de pe jeraticul stins şi se învîrtejii în aerul rece al dimineţii de toamnă.
Argumentele puternice ale lui Kiullut îl uimiseră pe Lohlox. Gîndul că el ar putea să devină pricina nenorocirilor ce vor lovi neamul său îl înspăimîntă. Nu; el nu era în stare să facă nimic care ar putea să dăuneze tribului kvinececeaţilor. Şi Lohlox hotărî să-l asculte pe tatăl său adoptiv.
Rămase deci înţeles că se va pregăti chiar azi de drum, ca să-şi părăsească satul natal, poate pentru totdeauna. Va ieşi în largul oceanului pe piroga lui uşoară şi va reuşi, probabil, să ajungă pînă la satul lui lutramaki mai înainte de a se fii stîrnit furtuna.
De mai bine de o zi şi o noapte Lohlox nu luase nimic în gură. Şi Kiullut îl sili să se hrănească bine cu grăsime de balenă şi pastramă de somon. Avea în faţa lui o cale lungă, foarte lungă şi deloc uşoară
Se luminase de-a binelea cînd bătrînul şi tînărul au părăsit locul de popas şi au pornit la drum spre satul lor. Purtînd armele, podoabele de vrăjitor şi pelerina bătrînului, Lohlox păşea repede înainte, iar Kiullut, deşi nu avea nimic în mînă, se ţinea anevoie după el. Fiecare dintre ei era cufundat în gîndurile lui. Deodată Lohlox s-a oprit atît de brusc şi de neaşteptat încît bătrînul a dat peste el.
- Ce s-a întîmplat ? întrebă Kiullut, aruncînd în jur priviri îngrijorate.
Dar Lohlox nu răspunse nimic. Se uita la nisipul alb al malului pe care se întipărise urma unei pirogi şi a unor paşi de om. Erau urmele a două perechi de picioare mici şi ale unei perechi de picioare mari.
Într-un loc, un picior mic trăsese în nisip cîteva dîre mici, la care se uita acum ţintă Lohlox, cu sprincenele încruntate.
- Ce-i cu tine, Lohlox ? întrebă nedumerit Kiullut. Dar Lohlox nu răspunse nimic, suspină adînc şi se repezi înainte,
grăbi ndu-şi mereu pasu|.
Iată şi trecătoarea din care se deschidea ochilor priveliştea satului. Drumeţii coborîră repede dealul. Fuseseră văzuţi
Femei bătrîne şi tinere, fete pe jumătate goale, copilaşi bronzaţi de toate vîrstele îşi părăsiră ocupaţiile şi se grăbiră întru în-tîmpinarea Lui Kiullut şi Lohlox. O mulţime tăcută care sporea repede îii înconjură pe amîndoi. În zeci de ochi negri îndreptaţi asupra lor se citea îngrijorarea. Or mai fi în viaţă ? N-au păţit nimic ? Pentru cei de aici, războinicii pictaţi care i se păruseră atît de feroci lui Parsons erau părinţi, fraţi, soţi şi fii. Erau cei care-i hrănesc pe aceşti copii şi aceste femei, sprijinul şi apărarea lor împotriva forţelor duşmănoase ale întregii lumi străine, uriaşe şi crude care înconjura din toate părţile micul lor trib închegat într-un tot. Erau cei dragi , cei ce munceau şi luptau pentru ei.
- N-au fost lupte. Suntt cu toţii vii şi nevătămaţi. Pace ! Pace! repeta Kiullut, răspunzînd la întrebările mutte ale femeilor care veneau mereu în grabă, tot mai multe la număr.
Faţa zbîrcită, de obicei atît de severă, a lui Kiullut se făcuse acum mai blîndă. Amarul ce-i rodea inima se mai domoli puţin văzînd cum cuvîntul .pace rostit de el aprindea pe feţele femeilor şi copiilor reflexe de bucurie, ştergînd orice urmă de dor, frămîn-tare ori teamă.
Printre zeci de ochi negri îndreptaţi spre el, Lohlox îi găsi pe cei ce-i erau mai dragi decît orice pe lume. Şi ochii aceştia străluciră întîlnindu-i privirile

- Plec din satul nostru, Hulaghit. îii şopti el prinzînd o clipă prielnică Şi ochii ce-i luminoşi îşi pierdură strălucirea, învăluindu-se în lacrimi.
Kiullut se duse în casa lui, iar Lohlox în casa Laiei, ca să îndeplinească porunca lui lukkahaga. Laia, mult prea mîndră ca să alerge în întîmpinarea lui pentru a afla veşti, şedea pe locul de cinste lîngă războiul de ţesut, lucrînd la o pelerină albă din lînă de berbec de munte pentru fiul său - şeful tribului.
Oricîtă stăpînire de sine avea bătrîna indiană, totuşi şi ochii ei se deschiseseră larg la vederea lui Lohlox. Nu îndrăznea să respire, cuprinsă de o mare teamă, Hulaghit, care intrase în casă în urma lui Lohlox, se opri încetişor la uşă, rezemîndu-se cu umărul de uşorul ei. strîngînd tare degetele înlănţuite ale mîinilor ei mici.
- N-a fost nici o luptă, Laia. Au rămas cu toţii în viaţă şi nimeni n-a fost rănit, spuse Lohlox şi faţa aspră a Laiei se lumină.
- Stai jos, Lohlox, spuse ea. Eşti obosit. Hulaghit, adu-i de mîncare!
Dar tînărul războinic ridică mîna în semn că mai are ceva de spus.
- Laia, fiul tău lukkahaga mi-a poruncit să-ţi spun că, în cu-rînd, şeful şigalisllor va veni s-o peţească... glasul lui Lohlox tremură uşor... va veni s-o peţească pe Hulaghit pentru Mautk, fiul fratelui său.
Fără a mai aştepta răspuns, Lohlox se întoarse spre uşa lîngă care nu mai era Hulaghit. Căutînd să calce apăsat, Lohlox ieşi din casă.
Kiullut punea deoparte tot ce avea mai bun ca să-i dea fiului său adoptiv. Dar acesta refuză legăturile de scoici care înlocuiau la indieni banii, refuză pieptarele şi pelerinele scumpe. Nu-şi luă decît puşca, uneltele de pescuit şi de vînătoare, o pelerină mai veche pe care o purta zi de zi, un burduf cu rădăcini murate şi cîţiva peşti uscaţi la soare; apoi se duse să-şi pregătească piroga. Nu voia să-l petreacă nimeni, nici să-l sărbătorească de plecare. De aceea, după ce şi-a încheiat pregătirile şi a tras piroga într-un desiş de răchită, hotărî să aştepte venirea nopţii ca să poată pleca la drum pe neobservate.
După ce-şi isprăvi pregătirile, se înveli cu cap cu tot în pelerina lui veche şi se culcă pe o piele de urs în casa cufundată în întuneric, în despărţitura familiei lui Kiullut, chiar în locul acela unde a dormit toată viaţa, de cînd venise acolo ca băieţaş, cu mulţi, mulţi ani în urmă.
Acum stătea culcat aici pentru cea din urmă oară. Fumînd în tăcere o pipă după alta, bătrînul Kiullut şedea la picioarele lui Lohlox şi nu-şi lua ochii de la el
Se întunecase de tot. Focul din vatra ardea mai viu. Lohlox se mişcă.
- S-a făcut seară, tată ? întrebă el.
- Da, Lohlox, răspunse încet bătrînul. Lohlox se ridică.
- Rămîi cu bine, tată I spuse el.
Bătrînul îşi puse mîinile pe umerii lui şi, timp de o clipă, îşi lipi obrazul zbîrcit de pieptul lat al tînărului.
- L'mblă sănătos, Lohlox! spuse el apoi îndepărtîndu-l. Umblă sănătos! Mă voi gîndî la tine în puţinele zile ce mi-au rămas de trăit
Lohlox ridică de jos un balot bine împachetat şi armele legate într-o rogojină şi ieşi grăbit din casă. Se furişă încet spre sat, fără să-l vadă nimeni şi începu să coboare spre mal pe o potecă prin desişul de răchită.
- Lohlox ! îl strigă încet un glas de fată, cînd ajunsese aproape de piroga lui.
Lohlox tresări şi-şi puse jos povara. Din întuneric veni spre el Hulaghit.
- Lohlox ! repetă ea şi glasul i se frînse de durere.
Uitase de descîntecele lui Tete, care o speriaseră atît de mult. de vorbele pline de tîlc pe care i le tot spusese pe ocolite în zilele din urmă mîndra Laia, care simţea ce se petrece în sufletul fetei, dar nu voia să vorbească deschis de acest lucru. Hulaghit uitase şi de teama ce-o avea faţă de duhuri şi de legămîntul de a rămîne credincioasă tribului ei drag, uitase de orice în afară de durerea ei cea mare şi de chipul iubitului ei.
Un crai-nou palid se ridicase deasupra promontoriului împădurit şi lumina lui slabă, fantomatică, cădea pe faţa lată a lui Lohlox. Gîfîind din greu, cu braţele atîrnîndu-i pe lîngă corp, tînărul războinic stătea în tăcere în faţa Hulaghitei
Aceasta îl privea drept în ochi şi nu se mai sătura. Deodată îşi
Întinse mîinile şi prinzîndu-i între palme capul, îşi lipi pentru prima oară în viaţă obrazul ei de al lui.
- Hulaghit... şopti neputincios Lohlox, mîngîind cu degetele tremurătoare părul des al fetei.
Simţi o lacrimă fierbinte a Hulaghitei rostogolindui-se pe obraz.
- Nu pleca, Lohlox ! şopti Hulaghit. Nu pleca. Mai bine m-ai omorî... Hai să murim, Lohlox, să plecăm împreună în ţara morţilor. Ce zici, Lohlox ?
- Nu se poate! gemu el. Nu se poate, micuţa mea Hulaghit. Vai nouă că nu putem face aceasta !
O duse binişor spre piroga lui, pe care se aşezară amîndoi alături. Îii împărtăşi cu glas scăzut înspăimîntătoarele argumente ale lui Kiullut. Deşi le sîngerau inimile, erau siliţi să trăiască amîndoi înainte, pătimind de dragul poporului lor.
Hulaghit asculta cu capul în piept.

Luna se ridica tot mai sus pe cer scăldînd faţa rîului cu lumina ei rece. Un vînt pătrunzător de toamnă foşnea printre crenguţele dezgolite ale răchitelor.

Hulaghit se sculă, frînse fără gînd o crenguţă subţire şi rămase În picioare, nemişcată şi mută. Lohlox sări în picioare, o cuprinse în braţe şi rămase astfel cîteva clipe, cu obrazul lipit de faţa ei, scăldată în lacrimi reci. Pe urmă, aruncă grăbit în pirogă balotul cu lucrurile lui, împinse bărcuţa uşoară pe apă, ajunse din cîteva lovituri de lopeţi în mijlocul rîului şi porni repede în jos pe firul apei.
Hulaghit îl urmări din ochi. Apoi, cu un strigăt uşor, o luă la fugă de-a lungul malului, printre tufişurile ce-o loveau în obraz. Fugea repede şi uşor, coborînd în văi ori suind povîrnişuri repezi. Alerga de-a lungul malului din ce în ce mai înalt, dar micul punct întunecat de pe faţa apei scăldată în razele lunei se depărta din ce în ce mai mult. Şi cînd Hulaghit sui în goană culmea unui promontoriu înalt, nu mai văzu pe faţa argintie a rîului nici un punct negru. Barca dispăruse după un cot.
Hulaghit căzu cu faţa la pămînt şi rămase astfel întinsă, fără lacrimi, fără nici un gînd şi fără dorinţi. Tocmai noaptea tîrziu o găsi aici Tete. Bătrîna sclavă o înveli pe tînăra fată. îngheţată, supusă şi mută, în pelerina adusă cu sine şi porni spre sat, sprijinind-o cu dragoste.
Peste trei săptămîni, Hulaghit a devenit soţia lui Mautk şi şiga-lisul acesta cu faţa prelungă s-a mutat în casa Laiei.

SFîRŞITUL TRIBULUI ŞIGALISiLOR

Acestui şigalis; Mautk; care se instalase pentru o vreme în satul kvinececeaţiior, i-a fost sortit să fie cel din urmă şigalis din lume. N-a scăpat cu viaţă decît mulţumită faptului că a plecat din satul său natal. Soarta celor din tribul său a fost înspăimîntătoare
Parsons, omuleţul cel mic din Boston, tată a cinci copii, om liniştit şi cu frica lui dumnezeu, a rămas nemulţumit de rezultatul tratativelor duse cu indienii şi a refuzat să considere încheiată această afacere. stînd în picioare pe puntea bricului său şi privind malurile muntoase ale continentului american, care se mistuia în zare, frămînta în minte planul unor operaţii viitoare. Trebuia, în primul rînd. să hotărască încotro s-o apuce.
Desigur că nu spre sud, la spanioli. După întîlnirea cu Slobodcikov nu-i mai venea să meargă nici în nord, la ruşi, căci cei de acolo nu-l puteau înţelege. Nu-i mai rămîneau decît insulele Havai. Pînă acolo era departe şi cam primejdios să întreprindă această călătorie cu un echipaj atît de redus Dar numai acolo putea să spere să găsească oameni care să-l ajute la realizarea proiectelor sale.
În anii aceia, insulele Havai nu fuseseră încă ocupate de nici un stat. Dar vasele comerciale, militare, de pescari şi de piraţi, pur-tînd steagul a tot felul de naţiuni, ancorau adesea lîngă aceste insule întrucît ele se aflau la o răscruce de drumuri, chiar în mijlocul Oceanului Pacific, aveau o mulţime de golfuri adăpostite şi puteau aproviziona pe navigatori cu lemne, apă de băut, peşte, carne de porc şi fructe. Cel mai des veneau pe acolo americanii care făceau negoţ cu China şi se abăteau prin insulele Havai în drumul lor de la Capul Horn şi reCanton. Parsons se hotărî deci. Nu-i vorbă că i-a mai dat
curaj şi vîntul egal care bătea acum susţinut dinspre răsărit, parcă cu tot dinadinsul ca bricul să ajungă cît mai repede în insulele Havai.
Acolo lui Parsons i-a mers mai bine decît s-ar fi aşteptat. Pe una dintre insule lîncezea în inacţiune echipajul unui mare vas american care cu cîteva luni înainte se zdrobise de stîncile de lîngă coastă şi se scufundase. Cei treizeci de americani care scăpaseră cu viaţă reuşiseră să-i exaspereze în aşa hal pe locuitorii insulelor cu jafurile şi fărădelegile lor, încît era de mult timpul să se mutte altundeva. Sosirea lui Parsons a fost şi pentru ei o adevărată fericire. Au căzut repede la învoială cu el în toate privinţele şi s-au îmbarcat pe bric unde au fost puşi la dispoziţia şefului de echipaj, roşcovanul OHara.
Parsons era acum nu numai comandantul unui echipaj numeros şi cu experienţă, dar a şi încheiat îndată un tîrg foarte avantajos pentru el. Calele vasului american scufundat fuseseră pline de tot felul de mărunţişuri - mărgele ieftine, panglici colorate şi nasturi multicolori, oglinjoare, linguri de fier şi cuie strîmbe. Toată marfa aceasta fusese destinată pentru a fi schimbată pe perle şi alte mărfuri preţioase pe care le posedau locuitorii necivilizaţi ai insulelor din Pacific. în timpul naufragiului, echipajul reuşise să salveze o parte din încărcătură şi Parsons a cumpărat imediat de la mateloţii săi cei noi tot ce mai aveau. Nu putea uita ce de blănuri scumpe aveau indienii de pe litoralul nord-vestic al Americii. De rîndul acesta, n-are să mai vină la ei cu mîna goală. Mărgelele şi panglicile acestea îii vor ajuta să ducă la bun sfîrşit admirabilul său plan
În primăvara anului 1809, bricul lui Parsons a apărut din nou în dreptul satului şigalisilor şi a ancorat în radă. Sosise noaptea pe întuneric şi dimineaţa locuitorii l-au privit cu îngrijorare şi emoţie. Aveau şi de ce să fie neliniştiţi : şeful lor, Kokveltan, şi aproape toţi războinicii erau plecaţi la vînătoare, departe în pădure, iar în sat nu mai rămăseseră, decît bătrînii, Femeile şi copiii. Un sol a fost trimis deci, fără zarvă, la Kokveltan. în aşteptarea întoarcerii şefului de trib şi a războinicilor, indienii se fereau să iasă din casele lor şi supravegheau îngrijoraţi mişcările albilor.
Aceştia însă nu s-au dedat la nici un fel de acte duşmănoase Dimpotrivă, căutau din răsputeri să-şi demonstreze intenţiile paşnice. Parsons a coborît pe mal însoţit de o nînă de mateloţi aproape fără arme şi şi-a întins mărfurile pestriţe pe pietrele de pe mal şi prin gesturi îii invita pe băştinaşi să treacă la cumpărare. Zîmbea de zor şi făcea chiar ploconeli. Indienii nu se grăbeau. Dar Parsons era plin de răbdare, nu pleca ci răscolea mărgelele şi flutura în vînt panglicile multicolore. .

Cei dintîi s-au apropiat de ei copiii. Nu erau în stare să-şi stă-pînească curiozitatea. Parsons i-a răsplătit din plin pentru această încredere. Prietenos şi zîmbitor, le-a mîngîiat capetele ciufulite şi le-a împărţit daruri. Copiii s-au întors la casele lor cu cele primite: nasturi şi sticle colorate; fluiere vopsite. A mai trecut un ceas, apoi încă unul şi încetul cu încetul întreaga populaţie din sat s-a îngrămădit pe mal în jurul lui Parsons şi al mărfurilor sale.
A început schimbul în natură, Parsons a fost dintîi foarte generos, dădea patru cuie pe o blăniţă mică de veveriţă. Femeile răscoleau de zor prin toate ungherele locuinţelor lor, scoteau afară blănurile de
cerbi, vulpi, veveriţe şi castori de mare şi le cărau în grabă pe mal ca să le dea acolo în schimbul comorilor aduse de albi. Dar preţul blănurilor scădea văzînd cu ochii. Parsons nu mai dădea acum de-cît un singur cui pentru o blană de vulpe. După cîteva minute a încetat de tot plata în cuie, nu mai dădea pe blănuri decît nasturi şi mărgele, iar atunci cînd mulţimea de femei cu blănurile de animale în braţe a crescut într-atît încît ocupa acum toată plaja, Parsons şi-a încărcat deodată toate mărfurile în şalupă şi a plecat împreună cu marinarii săi înapoi pe bric.
Lucrul acesta i-a uimit pe toţi. Mulţi erau dezamăgiţi. Cei care apucaseră să-şi dea blănurile se lăudau cu cuiele şi nasturii căpătaţi în faţa celor care n-au mai avut timp să facă schimbul. Ca să-l ademenească pe Parsons să coboare iar pe mal, indienele şi-au întins blănurile pe nisip, în locurile unde se vedeau cel mai bine. Cei mai îndrăzneţi dintre adolescenţi au încărcat blănurile în pirogi, s-au îndepărtat de mal şi acum roiau pe valuri în jurul bricului. Parsons zîmbea, le făcea cu pălăria şi-i invita prin semne la el în vizită. În cele din urmă, tinerii cei mai curajoşi s-au suit pe bric. Au fost primiţi prieteneşte şi, în schimbul blănurilor, li s-au dat cuie. în curînd. negoţul se făcea chiar pe bordul bricului.
Cînd Kokveltan împreună cu războinicii săi s-a întors în satul natal, n-a mai găsit acasă decît bătrîne cu prunci. Toate pirogile cîte erau în sat foiau pe mare între bric şi mal. La inceput Kokveltan a fost cît se poate de îngrijorat. Dar cei care se întorceau de pe bric îi arătau comorile căpătate de la oamenii albi şi-i povesteau care mai de care cu cîtă prietenie şi bunăvoinţă au fost primiţi. Aceasta l-a făcut şi pe Kokveltan să se liniştească.
Şi de ce s-ar fi aşteptat el la rele din partea oamenilor albi ? Doar şi în toamna trecută a fost aici Chiorul, care n-a făcut nimănui nici un rău ; a fumat chiar pipa păcii împreună cu Kokveltan şi aliaţii acestuia. Omul cel mărunţel cu pălăria mare, şeful oamenilor
de pe piroga aceasta uriaşă cu aripi albe, a fost şi el aici în toamna trecută şi Chiorul s-a purtat cu el ca un prieten.! apoi cît de avantajos era acest schimb pentru tribul şigalisilor! Kokveltan era deştept şi nasturii şi mărgelele nu-l ispiteau prea mult ; în schimb, cuiul ii părea un lucru neasemuit de preţios. Era fier! Misterioasa piatră tare a oamenilor albi! Ce vîrfuri de săgeţi! Ce cuţite, topoare şi sape se puteau face din el ! De altfel, nici nasturii şi mărgelele nu erau de lepădat, căci în schimbul lor puteau căpăta multe lucruri de la triburile care locuiau în munţi, departe de mare şi care deci nu se mai întîlniseră cu feţele palide. Parcă într-adins, Kokveltan şi războinicii săi avuseseră noroc la vînătoare şi se întorceau cu numeroase blănuri, atît de preţuite de oamenii albi. Cum era să scape un asemenea prilej, să nu-şi vîndă blănurile ?
Parsons calculase şi pregătise totul dinainte. De îndată ce Kokveltan şi războinicii săi s-au urcat pe bric au fost înhăţaţi şi ferecaţi în lanţuri. Tunurile de pe bric au deschis focul. Trăgeau în pirogile numeroase şi pline de oameni care împînziseră marea între bric şi coastă. În aceste pirogi era aproape tot tribul şigalisilor.
Obuzele de tun răsturnau pirogile, le scufundau, nu le lăsau să acosteze pentru ca să nu scape nici un singur om. După ce toate pirogile au fost scufundate, Parsons a debarcat pe mal împreună cu marinarii săi. Ştia că acum n-are cine să-i mai opună rezistenţă şi nu se mai temea de nimic. Se ducea din casă În casă, scotea afară femei, bătrîni şi copii şi-i omora. Vrînd să-şi guste pînă la capăt răzbunarea, l-a dus pe mal pe Kokveltan împreună cu războinicii lui ca să privească cum mor neamurile lor. Pe urmă au fost ucişi şi toţi războinicii. Pe Kokveltan, Parsons l-a omorît cel din urmă.
După ce în sat n-a mai rămas un suflet de om, Parsons cu ajutoarele sale a mai trecut o dată prin toate casele pustii, cercetînd cu grijă averile şigalisilor ca să care pe bric orice lucru care avea cea mai mică valoare. Dar acum nu căra numai blănuri ; aduna cu grijă panglicile, cuiele, mărgelele şi nasturii pe care le împărţise chiar el indienilor. Nu era doar să piardă atîta bunătate de marfă! Putea să-i prindă bine ca să mai facă negoţ cu alţi sălbatici .
Se făcuse întuneric. Terminîndu-şi treburile Parsons a dat foc caselor şigalisilor şi s-a întors pe bric împreună cu mateloţii săi. A poruncit să ridice imediat ancora. Vîntul a umflat pînzele şi bricul a pornit în larg. Dar în spatele lui, deasupra malului întunecat care se depărta din ce în ce mai mult, s-a mai văzut mult timp vîlvătaia incendiului.
Ardea atît de puternic încît s-a văzut chiar şi în satele depărtate ale kvinececeaţilor şi hughilor. înspăimîntaţi şi plini de îngrijorare, indienii din triburile vecine priveau la pata aceea purpurie de pe cerul întunecat care le vestea şi lor cumplita soartă ce-i aştepta pe toţi...
SFÎRŞIT.

Text corectat de Marian Badea.